

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ І ФІЛОСОФІЇ
КАФЕДРА АРХІВОЗНАВСТВА, НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА СІД

Н. І. Земзюліна, В. К. Мотуз

**НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ:
Навчально-методичний посібник
(методичні вказівки щодо організації
та виконання тренувальних тестів із курсу)
для студентів-істориків денної та заочної форм навчання
спеціальність: 6.030300 – Історія**

Черкаси – 2011

УДК 94(477)“19”(075.8)
ББК 63.3(4Укр)6я73–1
З-51

Рецензенти:

Фареній І. А., доктор історичних наук, професор
Щерба Т. О., кандидат історичних наук, доцент

Науковий редактор:

доктор історичних наук, професор *Морозов А. Г.*

Земзюліна Н. І., Мотуз В. К.

З-51 Новітня історія України: Навчально-методичний посібник (методологічні вказівки щодо організації та виконання тренувальних тестів із курсу) для студентів-істориків денної та заочної форм навчання. Спеціальність: 6.030300 – Історія / Земзюліна Н. І., Мотуз В. К. (уклад.); Морозов А. Г. (ред.). – Черкаси: Вид. від ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2011. – 92 с.
ISBN 978-966-353-200-4

Навчально-методичний посібник складається з практичних порад із виконання тренувальних тестів, завдань та списку рекомендованої літератури. Матеріали пропонованого видання покращують якість підготовки студентів-істориків до іспиту з курсу “Новітня історія України” та дають їм можливість самостійно оцінити власний рівень знань, умінь та навичок.

УДК 94(477)“19”(075.8)
ББК 63.3(4Укр)6я73–1

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 3 від 29 грудня 2010 року)*

ISBN 978-966-353-200-4

© ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011
© Н. І. Земзюліна, 2011
© В. К. Мотуз, 2011

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ВКАЗІВКИ СТОСОВНО НАПИСАННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ ТЕСТІВ ІЗ КУРСУ “НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”	6
1.1. Роль тренувальних тестів в організації самостійної роботи студента	6
1.2. Інструкція по виконанню тестових завдань	7
1.3. Зразок тренувальних тестів із курсу “Новітня історія України”	8
1.4. Правильні варіанти відповідей до тестових завдань	43
1.5. Література для самопідготовки до тестування	88

ВСТУП

Україна, ставши незалежною державою, прагне створити власну концепцію вищої освіти, підготовки педагогічних кадрів найвищої кваліфікації, які б відповідали її національним вимогам. Це потребує значних інтелектуальних, моральних, та матеріальних зусиль. Саме виховання незаангажованого дослідника, здатного мислити та відстоювати власну світоглядну концепцію і є домінуючим у сучасній вищій школі.

Дисципліна “Новітня історія України” вивчається студентами історичних факультетів та інститутів, а окремі хронологічні періоди входять безпосередньо в курс історії України, який є базовим у вищих та середніх навчальних закладах незалежно від профілю.

У посібнику на основі нових підходів та хронологічно-тематичного викладу подані тестові завдання та методичні вказівки до їх виконання.

Тренувальні тести – надзвичайно популярний серед студентської молоді вид самостійної роботи, який дає змогу не лише інтенсифікувати історичну освіту, а й організувати дистанційне навчання для тих категорій студентів, які не можуть навчатися стаціонарно (зокрема, дітей з особливими потребами), сприяти їхній подальшій соціальній реабілітації; завдяки поєднанню звичного “паперового” та новітнього електронного носіїв інформації, поліпшити засвоєння навчального матеріалу, зробити процес навчання цікавішим і змістовнішим.

Навчально-методичний посібник зорієнтований сприяти виробленню у студентів стійких навичок самостійної роботи над джерелами та літературою, історичного мислення, вміння аналізувати і узагальнювати новітні тенденції сучасного розвитку світу, подій та явищ.

Позитивним моментом у залученні методики тестового контролю та застосуванні Інтернет ресурсу в системі викладення курсу “Новітня історія України” є те, що дана форма роботи дає змогу набути певних умінь та навичок, а саме:

- конкретизувати (встановити відповідність між датами і подіями, історичними періодами та епохами; визначати приналежність місцевості до певних регіонів, події та явища до певного історичного процесу; віднести конкретних осіб, груп людей до певних етнічних, соціально-економічних та політичних груп);
- виділяти головне (характерні риси, зміни в житті людей, політиці, економіці та суспільстві, виокремити етнічні, соціальні та політичні групи);
- аналізувати та оцінювати істинність суджень, спираючись на власні історичні знання;
- групувати історичну інформацію за вказаною ознакою;
- працювати з історичними документами та матеріалами (отримувати інформацію з джерела, застосовувати набуті знання в зв'язку з його змістом);
- встановлювати послідовність подій у часі, спираючись на знання історичних епох.

Необхідно відмітити значний масив методологічного матеріалу, який укладачі вводять в контексті викладу змісту основних завдань. Безумовно, студенти-історики потребують особливої допомоги в даному питанні й це зрозуміло, оскільки тестова методика включає різноманітні форми та методи як виконання, так і оцінювання.

Видання побудовано відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищій школі. Тестові завдання посібника відповідають навчальній меті та обсягу навчального матеріалу. Ми впевнені, що даний доробок в значній мірі задовольнить потреби як студентів, так і викладачів не лише історичних факультетів та інститутів, а й широкого загалу.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ВКАЗІВКИ

СТОСОВНО НАПИСАННЯ ТРЕНУВАЛЬНИХ ТЕСТІВ

ІЗ КУРСУ “НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ”

1.1. Роль тренувальних тестів в організації самостійної роботи студентів

Тренувальні тести є одним із видів самостійної роботи студентів, що допомагає останнім отримати практичні навички в техніці тестування: виробити вміння самооцінки, самоконтролю якості знань та вмінь.

Із метою підготовки до підсумкового моніторингу з курсу “Новітня історія України” студентам пропонуються тренувальні тести.

Структура та зміст представлених у посібнику тестів аналогічні тим, які будуть запропоновані студентам-історикам по закінченню вивчення дисципліни під час аудиторного (контрольного) заняття.

Виконання тренувальних тестових завдань допоможе студентам набути досвіду роботи з типовими конструкціями тестів, обрати правильну тактику при роботі над ними, підвищить упевненість у власних силах, навчить витратити мінімум часу на розуміння інструкції та умов завдань тощо.

Завдання, які використовують під час письмового випробування (тестування), як правило, мають такі форми: закриті, відкриті та розгорнуті.

Для підбиття підсумків тестування складається таблиця розподілу успішності виконання тестових завдань студентами за балами, здійснюється виявлення видів діяльності, якими володіють студенти (“дуже погано”, “погано”, “задовільно”, “добре” і “дуже добре”) та причин, через які рівень знань деяких із них – недостатній.

1.2. Інструкція по виконанню тестових завдань

Тест складається з трьох частин і містить 40 завдань.

З № 1 по № 20 (Ч. 1) – закриті завдання з вибором однієї правильної відповіді з трьох запропонованих. Завдання № 21 – 35 (Ч. 2) – відкритої форми з короткою відповіддю. Така форма завдань не містить готової відповіді, тому студенту потрібно написати її над рискою. № 36 – № 40 (Ч. 3) є завдання з розгорнутою відповіддю. Під час їх виконання необхідно написати повні відповіді.

Радимо Вам відповідати лише після того, як Ви уважно прочитаєте і зрозумієте завдання та правила його виконання.

Правильне виконання завдання з вибором однієї відповіді оцінюється 1 балом, завдання відкритої форми з короткою відповіддю – 2 балами. Найбільша кількість балів, яку можна отримати за правильне виконання завдання з розгорнутою відповіддю – 3. Ваш результат залежить від загальної кількості правильних відповідей.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент виконавши один із запропонованих варіантів тестів – 60. На даний вид роботи відводиться – 90 хв.

Перехідна шкала:

- а) “дуже погано” – 0 – 10 балів;
- б) “погано” – 11 – 16 балів;
- в) “задовільно” – 17 – 34 бали;
- г) “добре” – 35 – 50 балів;
- д) “дуже добре” – 51 – 62 бали.

Зичимо Вам успіху!

1.3. Зразки тренувальних тестів із курсу “Новітня історія України”

ВАРІАНТ № 1

Частина 1

Обведіть букву правильного варіанту відповіді.

У кожному завданні правильним є тільки один варіант із кількох запропонованих.

Кожне виконане Вами завдання (№ 1 – 20) оцінюється:

правильно – 1 бал;

неправильно – 0 балів.

1. На початку ХХ ст. в економічному секторі Наддніпрянщини переважали галузі промислового виробництва:
  - А) машинобудівна;
  - Б) харчова і легка;
  - В) видобувна та первинна обробка сировини.
2. Християнська церква релігійної конфесії, яку в 1900 р. очолив А. Шептицький:
  - А) православна;
  - Б) католицька;
  - В) греко-католицька.
3. Революційною подією 1905 – 1907 рр., в наслідок якої розпочався форсований розвиток українського національного життя вважається
  - А) розстріл мирної демонстрації у Петербурзі 9 січня 1905 р.;
  - Б) повстання на броненосці “Потьомкін”;
  - В) проголошення царського Маніфесту від 17 жовтня 1905 р.

4. Головною метою Союзу визволення України було
  - А) досягти запровадження викладання предметів в навчальних закладах Наддніпрянщини українською мовою;
  - Б) захистити інтереси військовополонених українців;
  - В) створити незалежну українську державу.

5. Провідною політичною силою в Українській Центральній Раді були
  - А) конституційні демократи та октябристи;
  - Б) українські соціалісти-самостійники;
  - В) українські соціал-демократи та соціал-революціонери.

6. Проголошуючи в III Універсалі скасування існуючого права власності на землю, малось на увазі
  - А) повне скасування приватної власності на землю;
  - Б) її часткове скасування (недоторканість наділів розміром 40-50 дес.) та остаточне вирішення земельного питання на Установчих зборах;
  - В) розподіл землі великих землевласників між селянами.

7. Акт проголошення незалежності УНР відбувся у повній відповідності до
  - А) Декларації прав народів Росії;
  - Б) “Чотирнадцяти пунктів” В. Вільсона;
  - В) Маніфесту австро-угорського імператора Карла I.

8. Вагомою обставиною, яка спонукала Гетьманат переорієнтувати свій зовнішньополітичний курс “зближення” з Четверного Союзу на Антанту стала
  - А) можливість отримати членство в Лізі Націй;
  - Б) політика активного втручання Німеччини та Австро-Угорщини у внутрішнє життя Української Держави;
  - В) очевидна поразка Центральних держав у Першій світовій війні.

9. За часів Директорії УНР роль передпарламенту відводилася
- А) Всеукраїнським Установчим зборам;
  - Б) Трудовому конгресу;
  - В) Народному віче.
10. Створення Галицької соціалістичної радянської республіки відбулось під час
- А) Жовтневого перевороту у Петрограді;
  - Б) другого встановлення радянської влади в Україні;
  - В) радянсько-польської війни 1920 р.
11. Генеральним секретарем ЦК КП(б)У з 1925 по 1928 рік був
- А) В. Молотов;
  - Б) С. Косіор;
  - В) Л. Каганович.
12. В основному змісті постанови ЦК ВКП(б) від 5 грудня 1929 р. “Про реорганізацію управління промисловістю” зазначалося про
- А) створення раднаргоспів в УРСР;
  - Б) те, що основною ланкою управління промисловістю оголошувалися підприємства, що не мали самостійності, яку до них мали трести;
  - В) те, що управління промисловістю республіки перебирали на себе союзні міністерства.
13. Відомий український театральний діяч та режисер, який у 1920 р. разом з колективом акторів утворив та очолив Київський драматичний театр, – Київдрамте:
- А) Л. Курбас;
  - Б) П. Саксаганський;
  - В) М. Крушельницька.

14. Міжнародною подією 1938 р., в результаті якої Закарпаття отримало автономію вважається:
- А) зміна політичного режиму в Румунії;
  - Б) розчленування Чехословаччини;
  - В) четвертий поділ Польщі.
15. Українська область, яка була створена внаслідок приєднання Північної Буковини до УРСР у 1940 р. та об'єднання цієї території з Хотинським повітом Бессарабії отримала назву:
- А) Одеська;
  - Б) Тернопільська;
  - В) Чернівецька.
16. Оборона Одеси від німецько-румунських військ, у 1941 р. тривала:
- А) 56 дні;
  - Б) 73 дні;
  - В) 102 дні.
17. Рейхскомісаріат “Україна” очолював:
- А) А. Розенберг;
  - Б) Г. Герінг;
  - В) Е. Кох.
18. Одна з воєнних наступальних операцій радянських військ заключного етапу Великої Вітчизняної війни, яка відбулася раніше за дві наступні:
- А) Умансько-Батошанська;
  - Б) Корсунь-Шевченківська;
  - В) Одеська.

19. Пункт із серії нововведень запроваджених хрущовським керівництвом у сільському господарстві:
- А) скасування заборгованості колгоспів перед державою за минулі роки;
  - Б) зниження заготівельних цін на сільськогосподарську продукцію;
  - В) відмова від міжколгоспної кооперації.
20. Ліквідація раднаргоспів в Українській РСР у 1965 р.
- А) фактично означала втрату українським урядом контролю над абсолютною більшістю промислових підприємств республіки;
  - Б) спричинила повне підпорядкування фабрик і заводів республіканським міністерствам та відомствам;
  - В) ніяких змін в управлінні промисловістю УРСР не внесла.

Ч а с т и н а 2

Передбачено два види тестових завдань:

Перший вид тестів

У завданнях під № 21 – 32 Вам необхідно вписати над ризикою відповідь.

Кожна відповідь оцінюється: правильна – 2 бали;
неправильна – 0 балів.

21. На початку ХХ ст. Українська народна партія обстоювала ідею

---

22. Головними рушійними силами першої російської революції 1905 – 1907 рр. були _____

23. Рік, коли було утворено Товариство українських поступовців

---

24. Марія Заньковецька була відомою українською _____

25. Делегати Всеукраїнського національного конгресу (квіт. 1917 р.) доручили Центральній Раді добитися від Тимчасового уряду

---

26. Військова структура, з якою об'єдналася Галицька армія у листопаді 1919 р. _____
27. Головною причиною згорання владними органами непу в Україні стала _____
28. Колективізацію партійно-державні лідери вбачали у комуністичній формі, яка являла собою _____
29. Командувачем І Українським фронтом з жовтня 1943 р. по березень 1944 р. був _____
30. Рік прийняття ІV п'ятирічного плану розвитку народного господарства УРСР _____
31. Заключним актом повоєнного врегулювання кордонів Української РСР стало підписання радянською стороною в лютому 1947 р. договору з _____
32. Рік, коли Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України _____

Другий вид тестів

Під час виконання завдань під № 33 – 35 Вам необхідно встановити відповідність.

Кожне завдання оцінюється: правильна відповідь – 2 бали;
неправильна – 0 балів.

33. Встановіть відповідність між датами та подіями періоду Великої Вітчизняної війни:

1	Конференція керівників СРСР, Великобританії та США в Тегерані	А	5 серпня – 16 жовтня 1941 р.
2	Курська битва	Б	30 травня 1942 р.
3	Оборона Одеси	В	5 липня – 23 серпня 1943 р.

4	Постанова ДКО про створення Українського штабу партизанського руху	Г	27 листопада – 1 грудня 1943 р.
---	--	---	---------------------------------

34. Встановіть відповідність між поняттями та їх змістом:

1	Співдружність Незалежних Держав	А	Офіційна назва гетьманського державного устрою, що існував в Україні з квітня по грудень 1918 р.
2	Гласність	Б	Політика партійно-радянського керівництва СРСР в кінці 1920-х на початку 1930-х рр. Проводилася форсованими темпами з використанням насильницьких методів. Була направлена на масове створення колективних господарств. Супроводжувалася ліквідацією одноосібних господарств, голодомором, розкуркуленням та розселянням.
3	Компанія суцільної колективізації	В	Один із важливих демократичних принципів, який забезпечував відкритість роботи органів управління країною та доступність для громадського ознайомлення з їх діяльністю. Спрямований на певну обмеженість цензури.
4	Українська держава	Г	Міждержавне об'єднання, утворене за ініціативою Росії, України та Білорусії 8 грудня 1991 р., внаслідок припинення існування СРСР. Створене з метою розвитку співробітництва в політичній, економічній та гуманітарній сферах.

35. Встановіть відповідність між назвами держав і політичними діячами:

1	В. Винниченко, С. Петлюра, М. Грушевський	А	Українська Держава.
2	Є. Петрушевич, К. Левицький	Б	Українська Соціалістична Радянська Республіка.
3	П. Скоропадський, Г. Василенко, Ф. Лизогуб	В	Українська Народна Республіка.
4	М. Скрипник, Г. Петровський	Г	Західноукраїнська Народна Республіка.

Частина 3

Завдання № 36 – 40 повинні містити розгорнуті відповіді. Розкрийте основні положення, причини, характер, рушійні сили, наслідки та історичне значення подій у логічній послідовності.

Кожна відповідь оцінюється:

правильна – 3 бали;

неправильна – 0 балів.

36. Напишіть про досягнення та прорахунки в діяльності уряду ЗУНР.
37. Визначте основні заходи політики “воєнного комунізму” в Україні.
38. Охарактеризуйте результати “сталінської” колективізації для України.
39. Розкрийте особливості німецького “нового порядку” на окупованій території України.
40. Вкажіть цілі та завдання дисидентського руху в Україні.

ВАРІАНТ № 2

Частина 1

Обведіть номер правильного варіанту відповіді.

У кожному завданні правильним є тільки один варіант із кількох запропонованих.

Кожне виконане Вами завдання (№ 1 – 20) оцінюється:

правильна відповідь – 1 бал;

неправильна – 0 балів.

1. Першою українською політичною партією, створеною в 1900 р. у Наддніпрянській Україні, була
  - А) Русько-українська радикальна партія;
  - Б) Українська соціал-демократична робітничка партія;
  - В) Революційна українська партія.

2. Перші ради робітничих депутатів в Україні виникли під час
  - А) революції 1905 – 1907 рр.;
  - Б) Лютневої революції 1917 р.;
  - В) Жовтневого перевороту 1917 р.

3. На захоплених Росією, під час Першої світової війни, західноукраїнських землях було створено
  - А) Галицько-Буковинське князівство;
  - Б) генерал-губернаторство;
  - В) Західноукраїнську Народну Республіку.

4. Автор повісті “Фата моргана”:
  - А) О. Кобилянська;
  - Б) М. Коцюбинський;
  - В) І. Франко.

5. Українська Центральна Рада була створена
  - А) 23 лютого 1917 р.;
  - Б) 4 березня 1917 р.;
  - В) 8 квітня 1917 р.

6. Політичною силою, яка внаслідок Листопадового повстання 1918 р. перебрала на себе владу в Галичині була
- А) Директорія УНР;
  - Б) Українська Національна Рада;
  - В) Польський національний комітет.
7. Оберіть прізвище політичного діяча, який ніколи не входив до складу Директорії УНР:
- А) Д. Мануїльський;
  - Б) Ф. Швець;
  - В) О. Андрієвський.
8. Позиція Центральної Ради щодо більшовицького повстання у Петрограді:
- А) радо вітала зміну центрального керівництва в країні;
  - Б) дотримувалась нейтралітету в даному питанні;
  - В) засудила дії більшовиків, звинувативши останніх в державному перевороті, який складав загрозу для української революції та проведенню виборів до Всеросійських та Всеукраїнських зборів.
9. Перший український радянський уряд мав назву
- А) Тимчасовий державний секретаріат;
  - Б) Рада народних комісарів;
  - В) Народний Секретаріат.
10. Офіційний курс на суцільну колективізацію був проголошений на
- А) X з'їзді РКП(б) в березні 1920 р.;
  - Б) XIV з'їзді ВКП(б) в грудні 1927 р.;
  - В) Листопадовому пленумі ЦК ВКП(б) в 1929 р.

11. Давніми етнічними українськими землями, які в 1939 р. опинились у складі Польського генерал-губернаторства є
  - А) Холмщина, Підляшшя, Посяння та Лемківщина;
  - Б) Східна Галичина та Західна Волинь;
  - В) Закарпаття.

12. Одна з перших, великих за своїми масштабами, танкових битв початкового періоду Великої Вітчизняної війни, яка проходила в районі Рівне-Дубно-Луцьк-Броди, розпочалася в 20-х числах
  - А) червня 1941 р.;
  - Б) вересня 1941 р.;
  - В) грудня 1941 р.

13. Загальне керівництво відділами УПА наприкінці 1942 р. – в першій половині 1943 р. здійснював
  - А) Д. Клячківський (Клим Савур);
  - Б) Р. Шухевич (Т. Чупринка);
  - В) М. Недзведзький (“Хрон”).

14. Звільнення м. Києва радянськими військами від окупантів відбулося
  - А) 23 серпня 1943 р.;
  - Б) 6 листопада 1943 р.;
  - В) 14 грудня 1943 р.

15. Галузь науки в Україні, яка зазнала найбільших переслідувань в період “жданівщини”:
  - А) математика;
  - Б) історія;
  - В) біологія.

16. Український партійний та радянський діяч, який з 1963 по 1972 рік перебував на посту першого секретаря ЦК КПУ:
- А) М. Підгорний;
  - Б) В. Щербицький;
  - В) П. Шелест.
17. Рік, коли Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України:
- А) 1989 р.;
  - Б) 1990 р.;
  - В) 1991 р.
18. Головою Народного руху України за перебудову в 1989 р. було обрано
- А) І. Драча;
  - Б) Д. Павличка;
  - В) В. Чорновола.
19. Рік, в якому відбулося введення власної грошової одиниці України – гривні:
- А) 1996 р.;
  - Б) 1997 р.;
  - В) 1998 р.
20. Державним святом, яке щорічно відзначається в Україні 28 червня, починаючи з 1996 р. є
- А) День захисту дітей;
  - Б) День прийняття Конституції;
  - В) День незалежності.

Частина 2

Передбачено два види тестових завдань:

Перший вид тестів

У завданнях під № 21 – 32 Вам необхідно вписати над ризикою відповідь.

Завдання оцінюються: правильна відповідь – 2 бали;
неправильна – 0 балів.

21. Головною причиною посилення міграційних процесів українського селянства Наддніпрянщини на початку ХХ ст. було _____

22. Суть земельної реформи П. Столипіна _____

23. Окупація Східної та Південної України військами А. Денікіна відбулась _____

24. Варшавський договір між УНР та Польщею був підписаний _____

25. Татарбунарське повстання в Пд. Бессарабії проти румунської окупації відбулось _____

26. Період чистки КП(б)У і масового терору (“єжовщина”) _____

27. Робітничо-селянський союзний договір між РСФРР та УСРР про військову та господарську співпрацю був підписаний в _____

28. Зазначте обставини внутрішнього характеру, які стали вирішальними для компартійно-радянського керівництва в прийнятті рішення запровадити нову економічну політику в УСРР _____

29. Наймасовішою громадською організацією в УСРР у 1920-х рр. була _____

30. У роки першої п’ятирічки прерогативу в розвитку промислового сектору економіки УСРР отримали галузі _____

31. Офіційною причиною включення УРСР до складу держав членів-засновниць Організації Об’єднаних Націй стала _____

32. Першим головою Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод був _____

Другий вид тестів

Під час виконання завдань під № 33 – 35 Вам необхідно встановити відповідність.

Кожна відповідь оцінюється: правильна – 2 бали;
неправильна – 0 балів.

33. Встановіть відповідність між поняттями та їх змістом:

1	Індустріалізація	А	Радянське державне сільськогосподарське підприємство, яке створювалося на основі великих поміщицьких господарств.
2	Остарбайтери	Б	Політика радянської влади в 1920 – 1930-х рр. у культурній сфері, направлена на підвищення рівня грамотності населення, шляхом доступності освітніх послуг.
3	Радгосп	В	Процес створення великого машинного виробництва у промисловості та інших галузях народного господарства.
4	Лікнеп	Г	Офіційна назва в Третьюму Рейху робітників зі східних окупованих німцями територій.

34. Встановіть відповідність між періодами та подіями Великої Вітчизняної війни:

1	12 червня – початок жовтня 1943 р.	А	Окупація всієї території України військами Німеччини та її союзників.
---	------------------------------------	---	---

2	24 грудня 1943 р. – 15 січня 1944 р.	Б	Битва за Дніпро.
3	22 червня 1941 р. – 22 липня 1942 р.	В	Карпатський рейд з'єднання партизанських загонів під командуванням С. Ковпака.
4	24 серпня – 23 грудня 1943 р.	Г	Житомирсько-Бердичівська наступальна операція військ І Українського фронту.

35. Встановіть відповідність між радянськими партійними і державними діячами та їх характеристиками:

1	В. Щербицький	А	Перший українець, який очолив КПУ (1953 – 1957 рр.). Під час його перебування на посту Першого секретаря республіканської Компартії значно зріс відсоток українців серед членів КПУ та розпочався короткий період політичної “відлиги”.
2	Д. Коротченко	Б	Нарком освіти УСРР (1923 – 1927 рр.), який активно проводив політику українізації. Заарештований в 1933 р. за звинуваченням у приналежності до Української військової організації. Працював над монографією “Малороси”.
3	О. Кириченко	В	Голова Ради Міністрів УРСР (1965 – 1971 рр.) та Перший секретар ЦК КПУ (1972 – 1989 рр.). Відповідальний за чистку державного і політичного апарату, русифікацію політичного й культурного життя в Україні та розправу з дисидентами.

4	О. Шумський	Г	Голова РНК УРСР (1938 – 1939 рр. та 1947 – 1954 рр.). В роки Великої Вітчизняної війни був одним із організаторів партизанського руху в Україні.
---	-------------	---	--

Частина 3

Завдання № 36 – 40 повинні містити розгорнуті відповіді. Розкрийте основні положення, причини, характер, рушійні сили, наслідки та історичне значення подій у логічній послідовності.

Кожна відповідь оцінюється: правильна – 3 бали;
неправильна – 0 балів.

36. Встановіть досягнення та прорахунки в діяльності Директорії УНР.

37. Охарактеризуйте систему заходів більшовиків у політичній, економічній та ідеологічній сферах періоду НЕПу.

38. Зазначте причини посилення національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у міжвоєнний період.

39. Розкрийте значення основних битв Великої Вітчизняної війни, які проходили під час першого її етапу на території України.

40. Вкажіть причини та наслідки екстенсивного шляху розвитку економіки України в період брежнєвського “застою”.

ВАРІАНТ № 3

Частина 1

Обведіть номер правильного варіанту відповіді.

У кожному завданні правильним є тільки один варіант із кількох запропонованих.

Кожне виконане Вами завдання (№ 1 – 20) оцінюється:

правильна відповідь – 1 бал;
неправильна – 0 балів.

1. На початку ХХ ст. найбільше етнічних українських земель перебувало в складі двох імперій:
  - А) Німецької та Австро-Угорської;
  - Б) Османської та Російської;
  - В) Російської та Австро-Угорської.

2. У відсотковому еквіваленті кількість сільського населення Наддніпрянщини на початку ХХ ст. в середньому становила
  - А) 50 %;
  - Б) 80 %;
  - В) 90 %.

3. До специфіки робітничого руху в Російській імперії початку ХХ ст. варто віднести
  - А) активну нелегальну діяльність політичних партій та професійних спілок робітників;
  - Б) утворення рад робітничих депутатів;
  - В) застосування радикальних методів у боротьбі за свої права, зокрема збройні виступи.

4. Програма РУЦ, складена М. Міхновським та опублікована в 1900 р. мала назву
  - А) “Маніфест”;
  - Б) “Самостійна Україна”;
  - В) “Боротьба”.

5. Промисловий сектор економіки Східної Галичини, Буковини та Закарпаття на початку ХХ ст.
  - А) штучно гальмувався метрополією;

- Б) був одним із центрів інвестування значного обсягу грошових ресурсів владними та фінансовими структурами з метою розвитку західноукраїнського краю;
- В) входив до складу найрозвинутіших провінцій Австро-Угорської імперії.
6. Програми українських політичних партій Східної Галичини початку ХХ ст. передбачали
- А) проголошення незалежності західноукраїнських земель;
- Б) створення національно-територіальної автономії українських земель у складі Австро-Угорщини;
- В) приєднання західноукраїнських провінцій до складу Російської імперії.
7. Однією з причин початку розгортання першої російської революції 1905 – 1907 рр. стала поразка Росії у війні з
- А) Німеччиною;
- Б) Туреччиною;
- В) Японією.
8. Новим явищем в політичному житті Росії в 1905 р. став революційний рух
- А) в армії та на флоті;
- Б) національних меншин;
- В) молоді.
9. До характерних ознак суспільно-політичного життя Наддніпрянщині упродовж 1907 – 1910 рр. необхідно віднести:
- А) припинення переслідування інакодумців;
- Б) збереження політичного курсу царського уряду періоду першої російської революції;
- В) національне та соціальне гноблення.

10. В роки економічного піднесення (1910 – 1914 рр.) доля українського капіталу в економіці Наддніпрянщини була
- А) високою;
  - Б) незначною;
  - В) відсутня.
11. По території Західної України, з 1914 по 1916 рр. проходила південна частина фронту:
- А) Східного;
  - Б) Західного;
  - В) Південного.
12. Під час роботи I Всеукраїнського з'їзду Рад Українська Центральна Рада планувала
- А) проголосити незалежність України;
  - Б) заснувати Генеральний Секретаріат;
  - В) створити ЦВК рад, що мав її замінити.
13. Внаслідок перемоги Директорії в боротьбі проти гетьмана П. Скоропадського було відновлено
- А) Українську Народну Республіку;
  - Б) Українську Державу;
  - В) Західноукраїнську народну республіку.
14. Причиною українських селянських повстань весною 1918 р. була
- А) аграрна політика денікінського режиму;
  - Б) політика “воєнного комунізму”, перш за все заготівельна компанія більшовиків (продразверстка);
  - В) проголошена гетьманським урядом програма соціально-економічні перетворень на селі.

15. В роки другої довоєнної п'ятирічки на українських промислових підприємствах досить розповсюдженим гаслом, під яким проходили змагання за опанування нової техніки, було
- А) “Вся влада Радам!”
  - Б) “Кадри вирішують все!”;
  - В) “Куй залізо, не відходячи від каси!”
16. На думку, керівництва Радянського Союзу в 1927 р. шлях до підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва пролягав через
- А) великі господарства та їх повне агротехнічне забезпечення;
  - Б) державну підтримку дрібних сільськогосподарських виробників;
  - В) невтручання держави в економічну сферу села.
17. Степовий рейд загону М. Наумова розпочався
- А) 1 лютого 1943 р.;
  - Б) 12 червня 1943 р.;
  - В) 7 вересня 1943 р.
18. Компанія по боротьбі з дармоїдством та паразитичним способом життя розпочалася в
- А) 1958 р.;
  - Б) 1961 р.;
  - В) 1963 р.
19. У загальному обсязі валової продукції промисловості УРСР на 1985 р. співвідношення часток групи “А” та “Б” становило
- А) 36 та 64 %;
  - Б) 89 та 11 %;
  - В) 72 та 28 %.

20. “Обвал” української промисловості в перші роки незалежності відбувся внаслідок
- А) проблеми збуту готової продукції в Україні та за кордоном, збіднення споживача, не здійснення державою структурної перебудови промисловості;
  - Б) пріоритетності направлення значної частини бюджету на розвиток АПК.

Частина 2

Передбачено два види тестових завдань:

Перший вид тестів

У завданнях під № 21 – 32 Вам необхідно вписати відповідь над рисою.

Кожна відповідь оцінюється: правильна – 2 бали;
неправильна – 0 балів.

21. Представники, якого суспільного прошарку становили більшість серед членів українських політичних партій на початку ХХ ст.?

---

22. Яких змін зазнало сільське господарство у Наддніпрянщині в роки економічного піднесення Російської імперії (1910 – 1914 рр.)? _____

---

23. Зазначте головні положення політичної платформи Тимчасового уряду навесні 1917 р. _____

24. Спираючись на матеріали декрету ВЦВК “Про соціалістичний землеустрій і про шляхи переходу до соціалістичного землеробства” від 14 лютого 1919 р. або на точну його копію в текстах резолюцій III з’їзду КП(б)У (1 – 6 березня 1919 р.) розкрийте основні засади аграрної політики більшовиків в Україні на початку 1919 р. _____

---

25. Що було проголошено на Буковинському народному Віче в Чернівцях у листопаді 1918 р.? _____

26. Коли і після яких історичних подій в Україні утвердилася радянська влада? _____

27. Які документи вищого партійно-державного керівництва УСРР лягли в основу процесу відродження української мови та впровадження її в усі сфери вживання? _____

28. Розкрийте соціальні наслідки Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні
_____

29. Під час першої радянізації західноукраїнських земель у суспільно-політичній сфері було запроваджено. _____

30. Складовими тоталітаризму в УРСР у післявоєнні роки вважається
_____

31. Яке місце у зовнішньоторговельному обігу Радянського Союзу посідала УРСР у першій половині 1980-х рр.? _____

32. Особливістю становлення політичної системи в Україні та інших республіках колишнього Радянського Союзу стало запровадження державного інституту _____

Другий вид тестів

Під час виконання завдань під № 33 – 35 Вам необхідно встановити відповідність.

Кожне завдання оцінюється:

правильна відповідь – 2 бали;

неправильна – 0 балів.

33. Встановіть відповідність між датами та подіями хрущовської доби:

1	19 лютого 1954 р.	А	Промова М. Хрущова “Про культ особи та його наслідки”.
---	-------------------	---	--

2	7 січня 1954 р.	Б	Президія Верховної Ради СРСР прийняла указ “Про передання Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР”.
3	25 лютого 1956 р.	В	IV сесія Веховно Ради УРСР ухвалила Закон “Про подальше вдосконалення організації управління промисловістю і будівництва в УРСР”. В наслідок чого територія України була поділена на 11 економічних адміністративних районів.
4	31 травня 1957 р.	Г	Сформовано Черкаську область.

34. Встановіть відповідність між поняттями та їх змістом:

1	адміністративно-територіальна автономія	А	Автономія відособленої етнічної групи у вирішенні питань організації освіти та інших форм свого культурного життя. Поширюється на всіх представників даної етнічної групи, а не на конкретну територію.
2	культурно-національна автономія	Б	Різновид автономії, один із способів рішення національного питання. Означає надання окремій частині (частинам) унітарної держави, населеній переважно представниками якої-небудь національної меншості, певної самостійності у вирішенні питань внутрішнього життя.
3	національно-територіальна автономія	В	Один із засобів децентралізації державної влади в унітарній державі. Суб’єкт даного виду автономії не має ознак державного утворення. Він має систему самостійно сформованих органів виконавчої та законодавчої влади, які, в свою чергу, мають повноваження з кола питань і у межах, встановлених центром згідно з конституцією держави і чинним законодавством.

35. Встановіть відповідність між назвами політичних партій початку ХХ ст. та їх лідерами:

1	Українська радикальна партія	А	О. Лотоцький, Є. Тимченко, Є. Чикаленко.
2	Українська демократична партія	Б	Д. Антонович, П. Манівця, М. Русова.
3	Революційна українська партія	В	М. Грушевський, І. Франко, Ю. Романюк.
4	Українська народно- демократична партія	Г	М. Ганкевич, В. Охрімович.

Частина 3

Завдання № 36 – 40 повинні містити розгорнуті відповіді. Розкрийте основні положення, причини, характер, рушійні сили, наслідки та історичне значення подій у логічній послідовності.

Кожна відповідь оцінюється в межах від 0 до 3 балів.

36. Виявіть головні досягнення і прорахунки в діяльності Української Центральної Ради.

37. Порівняйте цілі та завдання сил, що протистояли одна одній в період Громадянської війни та іноземної інтервенції на Україні.

38. Розкрийте суперечливість соціально-економічного, суспільно-політичного та культурного розвитку України в умовах утвердження тоталітарної системи.

39. Зазначте позитивні та негативні зміни в розвитку економіки УРСР у хрущовську добу.

40. Охарактеризуйте державну етнополітику в Україні у роки незалежності.

ВАРІАНТ № 4

Частина 1

Обведіть номер правильного варіанту відповіді.

У кожному завданні правильним є тільки один варіант із кількох запропонованих.

Кожне виконане Вами завдання (№ 1 – 20) оцінюється:

правильна відповідь – 1 бал;

неправильна – 0 балів.

1. Найбільшими містами Наддніпрянської України початку ХХ ст. були
  - А) Кіровоград, Київ, Полтава, Катеринослав;
  - Б) Харків, Одеса, Катеринослав, Київ;
  - В) Черкаси, Житомир, Харків, Маріуполь.
2. До основних проблем наддніпрянського селянства початку ХХ ст. потрібно віднести
  - А) малоземелля та безземелля, викупні платежі за земельні наділи, високу орендну плату за землю;
  - Б) низькі врожаї, урбанізацію, соціалізацію села;
  - В) масову еміграцію, слабо розвинуту інфраструктуру села.
3. Формами протесного руху селян в підросійській Україні на початку ХХ ст. були
  - А) демонстрації, мітинги, листи-скарги до високопосадовців;
  - Б) самозахоплення землі, погроми поміщицьких маєтків, відмова сплачувати податки за недоїмки;
  - В) масові повстання.
4. Найвищою метою членів Української народної партії була
  - А) об'єднання всіх етнічних українських земель у складі Австро-Угорської імперії;

- Б) автономія українських земель у складі федеративної Росії.
В) самостійність України.
5. Сільськогосподарські виробники в західноукраїнському регіоні спеціалізувались на вирощуванні
- А) плодово-ягідних, горіхоплідних культур, винограду;
  - Б) бавовни та тутових шовкопрядів;
  - В) цукрових буряків, зернових та свійської худоби.
6. На початку ХХ ст. предметом українсько-польського протистояння в Галичині стали
- А) міжконфесійні конфлікти;
  - Б) питання національно-територіальної автономії для українців та відкриття українського університету;
  - В) національна нетерпимість.
7. Політична сила, якого спрямування виступила організатором хвилі антиурядових збройних повстань в грудні 1905 р. у східноукраїнському регіоні?
- А) лівого;
  - Б) центрального;
  - В) правого.
8. Події весни – літа 1905 р. засвідчили, що робітничий і селянський рух в Наддніпрянській Україні
- А) не набув масовості;
  - Б) став наймасовішим за всю попередню свою історію;
  - В) зійшов нанівець.

9. Підставою для піднесення національно-визвольного руху на території Наддніпрянщині в роки революції 1905 – 1907 рр. було скасування репресивних законів проти українства, в першу чергу
- А) кріпосного права;
  - Б) Валувського циркуляру та Емського указу;
  - В) заборони користуватися в побуті українською мовою.
10. Економічне піднесення в Російській імперії, зокрема в українських губерніях у 1910 – 1914 рр. було зумовлене
- А) розширенням внутрішнього ринку;
  - Б) значними іноземними інвестиційними вливаннями в розвиток провідних галузей виробництва;
  - В) зменшенням розмірів заробітних плат, збільшенням податків та штрафів.
11. Горлицький прорив німецької армії відбувся в
- А) 1914 р;
  - Б) 1915 р.;
  - В) 1916 р .
12. Перший етап українського національно-визвольного руху доби національно-визвольних змагань 1917 – 1920 рр. завершився
- А) проголошенням III Універсалу;
  - Б) проведенням Всеукраїнського національного конгресу;
  - В) приходом до влади Директорії.
13. Причиною арешту голови Всеукраїнського земського союзу С. Петлюри в червні 1918 р. стало
- А) звинувачення гетьмана у внутрішній нестабільності в країні та заклик про не підтримку останнього та відмови від будь-якої співпраці з ним;

- Б) звинувачення в організації масових селянських виступів;
- В) відмова скласти присягу на вірність гетьману.

14. Національна політика Угорської радянської влади стосовно Закарпаття стосувалася

- А) визнання незалежності останньої;
- Б) наданням їй територіальної автономії;
- В) передачі відповідної території до складу Радянської України.

15. Відсоток продукції всієї промисловості України, яку виробляли великі підприємства на момент завершення другої п'ятирічки складав

- А) 45 %;
- Б) 75 %;
- В) 92 %.

16. Політика наступу на “куркульство” в 1927 р. передбачала методи обмеження господарських можливостей “куркульських” господарств наступного характеру:

- А) економічного;
- Б) репресивного;

17. Центральну ініціативну групу з возз'єднання Греко-католицької церкви з православною було засновано в

- А) 1941 р.;
- Б) 1943 р.;
- В) 1945 р.

18. Причиною скорочення чисельного складу Радянської Армії на початку 1960 р. було

- А) вкладання коштів у ракетно-ядерну та космічну програми;

- Б) внесення змін у розподіл капіталовкладень на користь соціальних нововведень;
- В) збільшення імпорту сучасних устаткувань та технологій.

19. Загальний відсоток атомних енергоблоків, розміщених на території УРСР за радянської доби, складав

- А) 20 %;
- Б) 40 %;
- В) 60 %.

20. Реформування села в перші роки незалежності України не дало бажаного результату тому, що

- А) перетворення відбувались швидкими темпами, без належної підтримки державних коштів;
- Б) деколективізація села гальмувалася.

Ч а с т и н а 2

Передбачено два види тестових завдань:

Перший вид тестів

У завдання під № 21 – 32 Вам необхідно вписати над ризикою відповідь.

Кожна відповідь оцінюється: правильна – 2 бали;
неправильна – 0 балів.

21. Зазначте специфіку економічного розвитку Наддніпрянської України на початку ХХ ст. _____

22. Вкажіть суть авторитарної політики російського уряду в роки столипінської реакції _____

23. Коли та де уперше на Східному фронті австро-угорські війська застосували отруйні гази? _____

2	15 травня 1990 р.	Б	Уряд В. Фокіна оголосив про перехід під контроль республіки її вугільної та металургійної промисловості.
3	16 липня 1990 р.	В	Відновлення масового робітничого Руху, внаслідок погіршення соціально-економічного становища в промислових районах республіки. В Україні першими застрайкували гірники шахти “Ясинуватська – Глибока” в Макіївці.
4	1 лютого 1991 р.	Г	Вперше в історії України Верховна Рада республіки почала працювати в парламентському режимі (сесія тривала не 1 – 2, а 60 робочих днів).

34. Встановіть відповідність між назвами груп потенційно опозиційних радянському режиму сил та їх змістом:

1	скрипниківщина	А	Один із головних “національних ухилів” в лавах КП(б)У в 1926 – 1928 рр., уособлював в собі потенційно опозиційно налаштовану проти радянського режиму творчу інтелігенцію. Родоначальником відповідного напрямку в літературі був відомий український прозаїк, поет, публіцист, один із основоположників пореволюційної української прози.
2	волобуєвщина	Б	Ще один із видів “ національного ухилу” в лавах КП(б)У в 1926 – 1928 рр., який складався із працівників державного і партійного апаратів опозиційно налаштованих проти радянської влади. Отримав назву на честь українського радянського політичного діяча, який в 1923 – 1924 рр. був редактором журналів “Червоний шлях”, Радянська

			освіта, керував відділом агітації та пропаганди КП(б)У. З вересня 1924 р. по лютий 1927 р. був наркомом освіти УСРР, активно проводив політику українізації. Під час зустрічі з Й. Сталіним у жовтні 1925 р. поставив питання про усунення Л. Кагановича з посади генсека ЦК КП(б)У та заміщення його на В.Чубаря. В листі “Тов. Кагановичу та іншим членам ПБ ЦК ВКП(б)У” від 26 квітня 1926 р. Сталін поклав на нього відповідальність за поширення антиросійських настроїв в Україні.
3	шумськізм	В	Назва походить від прізвища автора статті “До проблеми української економіки”, в якій останній обстоював цілісність українського національно-господарського терену, захищав господарську самостійність українських підприємств, не погоджувався з панівною роллю російської економіки, вимагав збереження за Україною та іншими радянськими республіками права “дійсного контролю за діяльністю союзних органів”. Відповідна стаття, деякі дослідники вважають її теоретичною платформою націонал-комунізму, одразу викликала гнів більшовицьких вождів, а її положення були затавровані.
4	хвильовизм	Г	Даних опозиціонерів пов’язують із ім’ям переконаного комуніста, представника “старої ленінської гвардії” з національним ухилом, який постійно наголошував на самостійності української культури та незалежності її від російської, гуртував

			<p>навколо себе національно свідомі кадри. Під його керівництвом українська мова запанувала в пресі, початковій та середній школі, значною мірою було українізовано викладання у вищій школі. Скликавши всеукраїнську правописну конференцію, він домогся того, що правопис було звільнено від русифікаційних впливів. Коли виникла потреба пояснити світові, чому в Україні вимирають від голоду цілі села, до України в січні 1933 року прибув П. Постишев, який усі труднощі та зриви колективізації приписав “контрреволюційній діяльності” українських націоналістів, що гуртувалися навколо відповідної особи. Останнього звільнили з посади та піддали гострій критиці його діяльність.</p>
--	--	--	--

35. Встановіть відповідність між прізвищами науковців та їх досягнення:

1	Яновський Феофіл Гаврилович	А	<p>Вчений-біолог, який створив новий асортимент південних плодючих рослин, придатних для вирощування на Пн. України. Завдяки його наполегливій праці персик, абрикос, мушмула тут стали звичайними рослинами. Теоретичні основи та практичні прийоми акліматизації, розроблені ним майже сто років назад, стали класичними та не втратили свого значення до тепер.</p>
2	Матфійєнко-Гарнага Федір Тимофійович	Б	<p>Світову славу цей вчений-математик здобув як один із засновників сучасного функціонального аналізу, що є нині основою математики. Відповідне визнання – поряд з</p>

			<p>Празькою і Гетінгенською – одержала, заснована ним, Львівська математична школа. Тут виховувалася ціла плеяда математиків, які після Другої світової війни виїхали за кордон, але її фундатор до кінця свого життя працював у Львові, очолюючи, як і до війни, фізико-математичний факультет університету. Одна з вулиць Львова носить його ім'я. Польське математичне товариство встановило в честь нього премію.</p>
3	<p>Кащенко Микола Феофанович</p>	В	<p>У плеяді вчених-медиків, які працювали в Україні й досягли всесвітнього визнання був і цей академік: видатний інфекціоніст, терапевт, один із найосвіченіших лікарів кінця XIX – початку XX ст. Він був автором 62 праць із питань інфекційних хвороб, туберкульозу, захворювань легень, нирок, шлунково-кишкового тракту, патології кровообігу тощо. Створив українську школу терапевтів, був редактором медичного журналу, членом багатьох наукових товариств, постійним головою Всеукраїнських з'їздів терапевтів. За його ініціативою засновано на Київщині та в інших містах України багато протитуберкульозних закладів санаторного типу. Крім того, він користувався великою популярністю як лікар-гуманіст і громадський діяч, в честь нього названо Київський туберкульозний інститут.</p>

4	Банах Степан Степанович	Г	Автор ряду монографій присвячених проблемам теорії економіко-географічної науки, дослідник із економічної географії українських земель, а також актуальних проблем економічного розвитку України. Значним є внесок ученого у становлення й розвиток географічної освіти в Україні. У 1929 р. видав навчальний посібник для вищих шкіл “Нариси з економічної географії України”, а в 1930 р. посібник “Краєзнавство і краєзнавча робота”.
---	----------------------------	---	--

Частина 3

Завдання № 36 – 40 повинні містити розгорнуті відповіді. Розкрийте основні положення, причини, характер, рушійні сили, наслідки та історичне значення подій у логічній послідовності.

Кожна відповідь оцінюється:

неправильна – 0 балів;

правильна – 3 бала.

36. Вкажіть досягнення та прорахунки в діяльності Гетьманату П. Скоропадського.

37. Розкрийте складові та наслідки проведення політики індустріалізації в Україні.

38. Охарактеризуйте кожний з етапів діяльності УПА.

39. Зазначте відмінне та спільне в соціальному становищі українського радянського та пострадянського суспільства.

40. Зазначте про Продовольчу програму 1982 р.: причини запровадження, суть, виконання плану заходів з реалізації проекту та моніторинг.

1.4. Правильні варіанти відповідей до тестових завдань

ВАРІАНТ №1

Частина 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
В	В	В	В	В	Б	А	В	Б	В	В	Б	А	Б	В	Б	В	Б	А	А

Частина 2

Перший вид тестів

21	самостійності українських земель.
22	робітники, селяни, солдати, інтелігенція, підприємці, національні меншини.
23	1908 р.
24	актрисою.
25	автономії українських земель у складі федеративної Росії.
26	Добровольча армія.
27	відданість більшовиків ідеї побудови комуністичної економіки.
28	створення колективних господарств із максимальним рівнем усупільнення власності селян-одноосібників.
29	М. Ватутін.
30	1946 р.
31	Румунією.
32	1990 р.

Другий вид тестових завдань

Завдання № 33

1	2	3	4
Г	В	А	Б

Завдання № 34

1	2	3	4
Г	В	Б	А

Завдання № 35

1	2	3	4
В	Г	А	Б

Частина 3

Завдання № 36

Діяльність ЗУНР	
Досягли	Не змогли вирішити
<p>Вдало розпочали державотворче будівництво.</p> <p>Внутрішня політика.</p> <p>За короткий час, на початковому етапі існування ЗУНР, було</p> <ul style="list-style-type: none"> – створено ефективна система управління (відбулися вибори до законодавчого органу влади – Української Національної Ради, прийнято тимчасову конституцію, утверджено державну символіку, сформовано місцеву адміністрацію, системи судових та правоохоронних органів); - зроблено спробу вирішити аграрне питання (прийнято закон про земельну реформу, в якому зазначалося про ліквідацію великого землеволодіння. Поділ цієї землі між безземельними та малоземельними селянами передбачався по закінченню українсько-польської війни); 	<p>Внутрішня політика.</p> <p>Урядові програми, які були створені з метою координально реформувати всі сфери громадського життя західноукраїнського регіону, внаслідок тривалого воєнно-політичного конфлікту з Польщею стали незавершеними і короткотерміновими.</p> <p>Зовнішня політика.</p> <p>Нажаль, західноукраїнські</p>

<ul style="list-style-type: none"> - встановлено державну монополію на соціальний товар: хліб, цукор, спирт, сірники, м'ясо та ін.; - введено національну валюту – гривню та карбованець; - реформовано освітню систему; - активізовано вирішення національного питання; - створено власні Збройні сили – Українську Галицьку Армію. <p>Зовнішня політика.</p> <ul style="list-style-type: none"> - відкрито посольства та дипломатичні представництва; - проведення переговорів із представниками країн Антанти. 	<p>дипломатичні місії не змогли переконати лідерів провідних держав світу підтримати ЗУНР у боротьбі з Польщею за своє незалежне існування.</p>
---	---

Завдання № 37

Політика “воєнного комунізму” в Україні	
Галузі	Основні заходи
<p>політична</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відмова від капіталізму та швидкий революційний перехід до комуністичного ладу шляхом одержавлення власності; – згортання товарно-грошових відносин; – тотальне підпорядкування суспільних, групових, індивідуальних інтересів державним; – перетворення Рад із широких представницьких органів на органи диктатури з обмеженням виборчих прав із поступовою їх заміною ревкомаами і комбідами; – переслідування опозиційних партій та створення привілейованих умов для більшовиків.

економічна	<ul style="list-style-type: none"> – націоналізація промислових підприємств, поміщицьких маєтків, торговельних закладів; – примусовий державний перерозподіл ресурсів, у тому числі предметів і товарів широкого вжитку та продовольства; – державну монополію на хліб та інші продукти харчування.
ідеологічна	<ul style="list-style-type: none"> – зміна традиційного світобачення шляхом пропаганди комуністичних ідей; – заперечення старих культурних надбань та проведенням антирелігійної компанії; – формалістичні пошуки нового в літературі й мистецтві тощо.

Завдання № 38

№	Наслідки колективізації в УРСР
1	Створення великих колективних господарств за рахунок селян-одноосібників та перетворення останніх у робітників сільськогосподарських державних підприємств.
2	Голод 1932 – 1933 рр., що спричинив загибель мільйонів українських громадян.
3	Розкуркулення та виселення заможних селян в малообжиті райони СРСР.
4	Фактично відбулось друге закріпачення селянства: низька оплата праці колгоспника та заборона самостійного його виїзду на постійне місце проживання в міста.

Основні заходи фашистського “нового порядку” на окупованій території України в найважливіших складових суспільного життя	
Політичний	<ul style="list-style-type: none"> – ліквідація суверенітету; – тотальний контроль та масове знищення українського населення (дискримінація за національними ознаками, репресії та геноцид, тощо); – трансформація політики окупаційної влади в Україні у залежності від положення німецької армії на фронті; – взаємовідносин в середині німецького керівництва з приводу економічних потреб Третього рейху.
Соціально-економічний	<p>Максимальне використання трудових і матеріальних ресурсів, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організація системи заготівельних органів; - збереження колгоспної системи; - поділ промислових підприємств між німецькими компаніями; - загальна трудова повинність; - масове вивезення працездатної частини населення на роботу за кордон; - створення складних матеріальних умов для виживання.
Культурний та ідеологічний	<ul style="list-style-type: none"> – пограбування культурних цінностей та знищення пам’яток культури; – модифікація української освітньої системи з врахуванням регіональних особливостей; – активна антирадянська пропаганда; – задоволення духовних потреб окупантів (діяльність театрів, музеїв, кінотеатрів і т. п.).

Сфери суспільного життя	Цілі та завдання українських дисидентів
Політична	<p>Для реалізації своєї мети дисиденти застосовували конституційні, мирні методи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - боротися з тоталітарним режимом, в першу чергу, з однією із його складових – національними репресіями; - закликати до реформування радянської системи влади, зокрема, засудження провідної ролі в житті держави комуністичної партії, панування партійно-радянського бюрократичного апарату, відсутності демократичного вибору, політичної альтернативи та легальної можливості зміни влади; - відстоювати ідею реальної політичної самостійності радянських республік;
Соціально-економічна	<ul style="list-style-type: none"> - підвищити рівень життя населення, перш за все селянства; - подолати застійні явища в радянській економіці, шляхом відмови від централізованого її планування та відновлення приватної власності на засоби виробництва; - позбавитися напівзалежного від центру статусу економіки України;
Соціально-культурна та духовна	<ul style="list-style-type: none"> - протистояти утискам, які зазнавало національно-культурне життя, мова йде про антиукраїнські акції центру, нищення владою історичних та культурних пам'яток, проведення політики русифікації; - піклуватися про задоволення національно-культурних потреб українців. Тобто, вимагати духовного та культурного відродження українського народу, його національної самобутності, мови, традицій, об'єктивного та всебічного висвітлення історичних подій; - протидіяти антирелігійному наступу держави.

ВАРІАНТ №2

Частина 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
В	А	Б	Б	Б	Б	А	В	В	В	А	А	А	Б	В	В	Б	А	А	Б

Частина 2

Перший вид тестів

21	аграрне перенаселення краю.
22	зміна форм селянської власності.
23	травень – червень 1919 р.
24	22 квітня 1920 р.
25	16 – 18 вересня 1924 р.
26	жовтень 1936 р. – листопад 1938 р.
27	28 грудня 1920 р.
28	економічна та політична криза.
29	профспілка.
30	групи “А” (виробництво засобів виробництва).
31	Україна були однією з числа тих країн, які найбільше постраждали під час Великої Вітчизняної війни.
32	М. Руденко.

Другий вид тестових завдань

Завдання № 33

1	2	3	4
В	Г	А	Б

Завдання № 34

1	2	3	4
В	Г	А	Б

Завдання № 35

1	2	3	4
В	Г	А	Б

Частина 3

Завдання № 36

Діяльність Директорії УНР	
Сфери суспільного життя	
Досягли	Не змогли вирішити
Політична	
<p>Директорії вдалось за короткий термін сформувати вертикаль державних органів влади, попрацювати над законодавчою базою своїх перетворень, більш-менш успішно сформулювати свої тактичні орієнтири, триматися при владі в умовах перманентної війни та агресії з боку Радянської Росії, Польщі, неприхильного ставлення Антанти.</p> <p>Військове будівництво Директорії: врахувавши помилки та позитивний досвід у вирішенні цього питання за попередніх політичних режимів було утворено справжню армію, яка відрізнялась від своїх попередників комплексним підходом у розв'язанні специфічних військових</p>	<p>– питання об'єднання всіх українських політичних сил навколо головної державницької ідеї (відсутність спільної політичної лінії);</p> <p>– реальне об'єднання УНР і ЗУНР відкладалось на майбутнє;</p> <p>– не сформували власну електоральну базу;</p> <p>– не створили професійну централізовану державну адміністрацію;</p> <p>– не отримали підтримки на міжнародній арені.</p>

<p>проблем. За короткий термін було утворено необхідну законодавчу базу армійської реформи, реорганізовано вище командування, сформовано різні роди військ, структурні підрозділи допоміжного характеру, визначено базові армійські одиниці тощо.</p> <p>Крім того, за Директорії знайшли своє втілення проблеми соціального захисту військовослужбовців та їх сімей.</p>	
Соціально-економічна	
<p>Незважаючи на непослідовність керівництва Директорії та нестабільну воєнно-політичну ситуацію в Україні, останні, намагаючись вирішити земельне питання на користь “працюючої більшості”, зробила чимало. Було прийнято низку законів та створено місцеві органи реалізації аграрної політики.</p> <p>Промислова й робітнича політика. Відновлювався 8-годинний робочий день, робітничий контроль на підприємствах, право на укладання колективних договорів, проведення страйків тощо.</p> <p>До конкретних кроків у фінансовій діяльності, можна</p>	<p>Однак, жодне починання в соціально-економічній сфері, про необхідність проведення якого заявляла Директорія, не було до кінця реалізовано. Одним із прикладів цьому твердженню є її Декларація від 26 грудня 1918 р., в якій зазначалося про скасування приватної власності на землю, але не уточнювалося, коли селянство повинно було її отримати.</p> <p>Яскравим свідченням того, що промислова політика за Директорії мала скоріше декларований, аніж практичний характер стало відсутність заходів для відновлення діяльності профспілок та рішення про створення при Міністерстві праці законодавчої</p>

<p>віднести введення української грошової одиниці – гривні.</p>	<p>комісії, яка на практиці, не змогла захистити інтереси робітництва від все зростаючого адміністративного тиску. Зокрема, залишалася чинною заборона гетьмана на з'їзди, конференції, збори профспілок. Вирішення питання про промислові суди Директорія передала безпосередньо міністру промисловості, надавши останньому право приймати рішення на свій розсуд, без Комісії.</p>
<p>Національно-культурна</p>	
<p>Розвиток української культури в добу Директорії не переривався.</p>	<p>Культурний процес здійснювався за інерцією.</p> <p>Не був створений ефективний механізм керування культурними процесами.</p> <p>Нестабільний творчий розвиток.</p> <p>Чергова зміна політичного режиму призвела до знищення адміністративного апарату, через що ряд закладів культури втратили державну підтримку. Ті з них, які не могли самостійно забезпечити свою роботу, припиняли існування.</p> <p>Нестабільність та невизначеність курсу нової влади негативно позначалася на подальшому розвитку різних напрямів національного</p>

	мистецтва.
Театр	
<p>Директорія надавала заохочувальну підтримку не лише професійним, а й аматорським театрам, що мали донести до широкої аудиторії здобутки сценічного мистецтва.</p>	<p>Нормальному функціонуванню театрів перешкоджав перманентний стан війни, в якому знаходилася Україна після повалення гетьманського режиму. Акторські трупи змушені були постійно переїжджати з місця на місце, не завжди спроможні захопити з собою весь театральний репертуар, а також отримати приміщення зі сценою на новому місці. До того ж, як денікінці, так і більшовики нерідко вилучали майно театрів та мобілізували акторів до своїх збройних сил.</p>
Музичне та хорове мистецтво	
<p>Уряд уважно стежив за всіма культурними подіями, фінансово допомагаючи не лише маститим народним та національним хорам, а й молодим мистецьким колективам. Визначною подією музичного життя часів Директорії безперечно було створення Української республіканської хорової капели. Свою діяльність вона розпочала низкою концертів по містах України, згодом вирушила у велике турне по</p>	

Європі.	
Кінематограф	
Український національний кінематограф продовжив свій розвиток.	Однак, він виявився однобічним, головні досягнення в цьому плані належать документалістиці.
Література та образотворче мистецтво	
Розвиток образотворчого мистецтва був спрямований на збереження вже існуючих надбань, також на охорону культурних пам'яток.	Позитивні зміни в цих культурних галузях втратили масштаби попередників.

Завдання № 37

Сфери	Основні заходи НЕПу
Економічна	<p>Економічний плюралізм.</p> <p>Промисловість. Часткова денационалізація малих та середніх підприємств. Залучення іноземного капіталу у формі концесій. Запровадження госпрозрахунку. Укрупнення підприємств. Децентралізація: запровадження горизонтальної системи управління важкою промисловістю – трестів. Введення реальної грошової оплати праці робітників.</p> <p>Сільське господарство. Запроваджувався продовольчий податок. Дозволялась оренда землі та використання найманої праці. Діяли земельні громади.</p> <p>Торгівля та фінанси. Легалізація приватної торгівлі. Налагодження державної. Ліквідація безоплатних послуг. Відновлення грошової фінансової системи. Запровадження твердої валюти – червінця.</p>
Політична	Утвердження радянського тоталітарного режиму:

	<ul style="list-style-type: none"> - введення монопартійної системи; - продовження ідейно-політичної боротьби за владу в партії та країні; - створення партійно-державної кадрової номенклатури шляхом трансформації принципів та методів керівництва.
Ідеологічна	<p>Подальший розвиток більшовицької ідеології та встановлення її домінування в Україні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - соціалістична пропаганда; - протистояння двох ідеологічних концепцій: диктатури більшовиків та революційної демократії; - активне залучення громадських організацій до ідеологічної роботи; - продовження насадження атеїстичного світогляду.

Завдання № 38

Причини зростання національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у міжвоєнний період	
1.	Проблеми
Соціально-політичні	<ul style="list-style-type: none"> - ігнорування Польщею, Румунією та Чехословаччиною прагнення західноукраїнського населення до самовизначення; - денационалізація місцевого населення; - насадження на всіх рівнях адміністративного керівництва в Західній Україні вихідців із метрополії; - політика економічної експлуатації західноукраїнських земель, використання їх як джерела дешевої робочої сили та сировини; - загострення проблем аграрного

	перенаселення та земельного голоду; - різке погіршення матеріального становища західних українців внаслідок світової економічної кризи 1929 – 1933 рр.
Національно-культурні	Обмеження сфери вживання української мови.
2.	Консолідація національно-політичних сил.
3.	Зростання наприкінці 1930-х рр. значимості на міжнародній арені українського питання.
Детальна інформація	
Наявність проблем	у складі Польщі
Суспільно-політичних	Ускладнення суспільно-політичного життя західних українців в умовах польської окупації: - посилення міжнаціональної конфронтації; - політика асиміляції українського населення; - політика “пацифікації” польського уряду; - порушення національно-політичних прав населення Зах. України.
	у складі Румунії
	Надзвичайно складне суспільно-політичне становище українців в Румунії: - політика асиміляції; - шовіністична політика румунського уряду стосовно національних меншин; - напівлегальний стан українського громадсько-політичного життя, а згодом повна його заборона.
	у складі Чехословаччини
	- автономний статус українського Закарпаття у рамках

	<p>Чехословаччини був суто символічним;</p> <ul style="list-style-type: none"> - активізація діяльності на Закарпатті проугорських політичних партій наприкінці 1930-х рр.
Соціально-економічних	у складі Польщі
	<p>Неухильне погіршення соціально-економічного становища населення на західноукраїнських землях внаслідок ущемлення його економічних інтересів.</p> <p>Аграрний сектор економіки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - земельний голод; - ліквідація сервітутів; - цивільне та військове осадництво; - податковий тиск; - проблема безробіття серед сільськогосподарських робітників; - економічна криза 1929 – 1933 рр. <p>Безперервна деградація та колоніальний характер промисловості західноукраїнського регіону:</p> <ul style="list-style-type: none"> - штучне гальмування розвитку промисловості; - її підпорядкування іноземному капіталу; - низька заробітна платня західноукраїнського робітника в порівнянні з польським; - безробіття; - хижацька експлуатація природних багатств краю, зокрема нафти та лісу; - погіршення економічного та соціального становища робітництва внаслідок світової економічної кризи 1929 – 1933 рр.
	у складі Румунії
	<p>Деградація економіки, зубожіння основної маси</p>

українського населення.

Сільське господарство:

- грабіжницький характер аграрної реформи: перерозподіл незначної кількості землі переважно серед румунських колоністів, високі викупні платежі;
  - земельний голод;
  - фіскальна політика держави;
- Відсутність сприятливих умов для розвитку

промисловості:

- штучне гальмування промислового розвитку;
- закриття провідних підприємств і перевезення їх обладнання до Румунії;
- збільшення тривалості робочого дня робітників на підприємствах;
- безробіття;
- низька заробітна платня;
- перманентні репресії;

Економічна криза 1929 – 1933 рр. призвела до значного погіршення матеріального становища українців.

у складі Чехословаччини

Посилення соціальної диференціації.

Селянське питання:

- наявність безземелля;
- незадоволення селян аграрною політикою чехословацького уряду, зокрема конфлікт між владою та обездоленими селянами з приводу несправедливої парцеляції магнатських маєтків;
- податковий прес;
- зростання заборгованості перед банками;

	<ul style="list-style-type: none"> - заборона користування лісами та сіножатями. <p>Найбільш відсталою й нерозвинутою була промисловість Закарпаття:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не було збудовано жодного великого підприємства; - дискримінація при прийомі на роботу українських робітників. Наприклад, їх не допускали на підприємства з виробництва тютюнових та горілчаних виробів; - зарплата робітника була значно нижчою ніж у промислових районах Чехії; - суттєве погіршення матеріального становища українського населення внаслідок світової економічної кризи 1929 – 1933 рр.
Національно-культурних	у складі Польщі
	<p>Дискримінаційна політика польського уряду:</p> <ul style="list-style-type: none"> - заборона використання української мови у закладах освіти, державних установах та органах самоврядування; - обмеження щодо українців під час вступу до ВНЗ.
	у складі Румунії
	<p>Утиски української мови та культури:</p> <ul style="list-style-type: none"> - закриття українських шкіл та кафедр Чернівецького університету; - заборона вживання української мови в адміністрації та судових установах; - перейменування назв вулиць та українських прізвищ на румунській взірць; - тиск на українські культурно-освітні установи.
	у складі Чехословаччини
	Поступове звуження викладання української мови.

Завдання № 39

Головні битви в Україні на початковому етапі Великої Вітчизняної війни	
Оборонні операції	Значення
Танкова битва в районі Рівно-Дубно-Луцьк-Броди (23 – 29 червня 1941 р.)	По-перше, противник вимушений був передчасно ввести в бій свої резерви, а по-друге, його було затримано на довший час ніж планував останній, що, в свою чергу, дало можливість радянській стороні більш ретельніше підготувати оборонні рубежі на підступах до м. Києва.
Києва (7 липня – 26 вересня 1941 р.)	Плани німецького воєнного командування стосовно швидкого оволодіння столицею України були зірвані. Цей факт вплинув на їх рішення щодо зміни напрямку головного удару.
Одеси (5 серпня – 16 жовтня 1941 р.)	Захисники м. Одеси змогли відволікти на себе значні сили ворога, завдавши йому суттєвих втрат. Крім того, довготривала оборона міста створила сприятливі умови для Чорноморського флоту в справі контролю всієї акваторії Чорного моря.
Севастополя (30 жовтня 1941 р. – 4 липня 1942 р.)	Довготривала оборона м. Севастополя не лише прикувала до цієї ділянки радянсько-німецького фронту значні сили ворога та завдала йому великих втрат, а й зірвала плани останнього відносно знищення Чорноморського воєнно-морського флоту.

Завдання № 40

Екстенсивний шлях розвитку економіки України у період брежнєвського “застою”	
Причини	Наслідки
<ul style="list-style-type: none"> - поява умов для відповідного шляху економічного розвитку, а саме: наприкінці 1950-х рр. завершився період післявоєнного відновлення економіки республіки; - низький рівень технічного розвитку держави та споживання; - прагнення отримати більш швидкі результати та досить високі темпи розвитку при невеликих капіталовкладеннях. 	<ul style="list-style-type: none"> - тоталітарна система з її державним регулюванням економіки не витримувала конкуренції з західною моделлю, яка базувалась на ринковій економіці та демократії; - наростання в середині 1970-х рр. кризових явищ у суспільно-економічному розвитку Української РСР внаслідок високої затратності виробництва, енергоємності та матеріалоемності продукції.

ВАРІАНТ № 3

Частина 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
В	Б	А	Б	А	Б	В	А	В	Б	А	В	А	Б	Б	А	А	Б	В	А

Частина 2

Перший вид тестів

21	інтелігенція.
22	координальних змін не відбулось, як і раніше шлях розвитку його був

	екстенсивний.
23	війна до переможного кінця, вирішення аграрного питання на Всеросійських Установчих зборах, збереження цілісності земель колишньої Російсько імперії.
24	утворення в українському селі суспільного землекористування шляхом зрівняльного розподілу землі між селянами, ліквідації одноосібних господарств і заміни їх колективними, перебування у державній власності 65 % колишніх поміщицьких землеволодінь.
25	Акт возз'єднання Пн. Буковини з Західноукраїнською державою.
26	в 1920 р. після придушення української революції і розгрому білогвардійських військ.
27	Декрет РНК УСРР від 27 липня 1923 р. “Про заходи в справі українізації шкільно-виховних і культурно-освітніх установ” та декрет ВУЦВК і РНК від 1 серпня 1923 р. “Про заходи забезпечення рівноправності мов і про допомогу розвитку української мови”.
28	збільшення кількості дітей-сиріт, хворих, безпритульних, інвалідів; падіння життєвого рівня населення.
29	жорсткий контроль над життям українського суспільства.
30	максимальна централізація системи управління, повний контроль держави над усіма сферами суспільного життя, відсутність демократії, культ особи, масові політичні репресії, ідеологізація та політизація освітньо-наукової та культурної сфери життя суспільства.
31	друге серед союзних республік.
32	президентства.

Другий вид тестових завдань

Завдання № 33

1	2	3	4
---	---	---	---

Б	Г	А	В
---	---	---	---

Завдання № 34

1	2	3
В	А	Б

Завдання № 35

1	2	3	4
Г	А	Б	В

Частина 3

Завдання № 36

Результати діяльності Української Центральної Ради	
Заслуги	Не змогли
<ul style="list-style-type: none"> - започатковано державне відродження України; - розпочато процес соціально-економічних перетворень; - створено передумови для національно-культурного розвитку; - розширено права національних меншин; - демократизовано суспільно-політичне життя. 	<ul style="list-style-type: none"> - налагодити ефективний державний механізм; - встановити рівноправні відносини з країнами Антанти та домогтися міжнародного визнання; - реалізувати намічену соціально-економічну програму, в першу чергу, розв'язати гострі проблеми: земельне та продовольче питання; - створити дієздатну армію.

Завдання № 37

Україна в період Громадянської війни та іноземної інтервенції	
Сили	Цілі та завдання
радянська влада	Встановити контроль над територією колишньої Російської імперії та провести

	соціально-економічні перетворення відповідно до більшовицької доктрини.
національно-визвольний рух (УЦР, Гетьманат, Директорія, ЗУНР)	На початку: отримати національно-територіальну автономію, а згодом – створити незалежну українську державу, досягти її міжнародного визнання та провести соціально-економічні перетворення.
внутрішня контрреволюція (“білий рух”)	Відродження Російської імперії у довоєнних межах, реставрація монархічного устрою, боротьба з більшовиками, встановлення дисципліни та порядку, захист православної віри.
міжнародний імперіалізм (інтервенція країн Антанти)	Боротьба з більшовизмом; повернення зовнішніх боргів царської влади та Тимчасового уряду, своїх інвестицій; поділ російської території на “сфери впливу”.

Завдання № 38

Період утвердження тоталітарного режиму в Україні	
Сфери життєдіяльності	
соціально-економічна	
Декларовані принципи	Реальні дії
<ul style="list-style-type: none"> - модернізація промисловості; - формування національного робітничого класу; - соціалістичні перетворення в сільському господарстві. 	<ul style="list-style-type: none"> – насадження соціалістичних виробничих відносин; – встановлення тотального контролю над економікою; – прискорена індустріалізації та суцільна колективізація.
суспільно-політична	
Декларовані принципи	Реальні дії

<ul style="list-style-type: none"> – рівність всіх перед законом; – прийняття конституції УРСР 1937 р.; – гарантії прав і свобод робітників та трудового селянства; – участь трудящих в управлінні державою; – розподіл влади на законодавчу, виконавчу та судову; – розбудова громадських організацій; – боротьба з тероризмом та “шкідництвом”. 	<ul style="list-style-type: none"> – утвердження політичного режиму партійної олігархії; – насадження соціалістичних суспільно-політичних відносин; – суворий контроль держави та правлячої партії над суспільними процесами; – не сприйняття цінностей самоврядування та правової держави; – вихід каральних органів із-під контролю суспільства; – формування нового правлячого класу – номенклатурної верхівки партійно-державного апарату забезпеченого матеріальними благами та різними привілеями; – розрив між штатним апаратом і партійною масою; – переслідування політичних опонентів; – ігнорування реальних прав і свобод громадян; – безальтернативні вибори депутатів до Рад; – повна підпорядкованість громадських організацій комуністичній партії.
культурна	
Декларовані принципи	Реальні дії
– свобода слова і совісті;	– прискорений розвиток культури;

<ul style="list-style-type: none"> – проведення “культурної революції”; – формування в суспільстві марксистсько-ленінського світогляду. 	<ul style="list-style-type: none"> – повний партійно-державний контроль; – масові репресії; – тотальна ідеологізація сфери культури; – уніфікація освітнього та культурного рівня народних мас; – ліквідація у найкоротші строки масової неписьменності; – створення нової радянської системи народної освіти; – формування кадрів нової відданої ідеям соціалізму інтелігенції; – перетворення літератури, мистецтва, гуманітарних наук в інструмент ідеологічного впливу на маси.
---	---

Завдання № 39

Економічний розвиток України в роки правління М. Хрущова	
Позитивні тенденції	Негативні зміни
<ul style="list-style-type: none"> – децентралізація управління; – зменшення адміністративного тиску на економіку; – збільшення капіталовкладень у сільське господарство та легку промисловість; – підтримка нових, технологічних галузей промисловості. 	<ul style="list-style-type: none"> – бюрократизація економіки; – гігантоманія у промисловості; – продовольча криза; – порушення природного балансу.

Завдання № 40

Сфера	Політика уряду України у міжнаціональній галузі на сучасному етапі
Соціально-економічна	<ul style="list-style-type: none"> - в частині видатків Державного бюджету України передбачені асигнування на потреби національних меншин; - дотримання паритетності етнічних спільнот держави у процесі реформування відносин власності; - посилення допомоги органів місцевої влади репатріантам в облаштуванні.
Суспільно-політична	<ul style="list-style-type: none"> - підвищився рівень політичних свобод у країні, забезпечено політичну та ідеологічну багатоманітність в її розвитку; - трансформація в українське суспільство осіб, депортованих за національною ознакою, які повернулися в Україну; - громадяни України, які належать до національних меншин рівні з корінним населенням у праві участі в суспільно-політичному житті держави; - державні органи сприяють діяльності національних громадських об'єднань; - захист прав біженців та іммігрантів в Україні; - укладання двосторонніх та багатосторонніх угод про взаємний захист прав національних меншин, економічні та гуманітарні обміни з сусідніми державами для задоволення інтересів національного розвитку різних етнічних груп, які проживають на українській

	території.
--	------------

духовна	<p>Підтримка національно-культурного розвитку етнічних спільнот України шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none"> - державних гарантій всім національним меншинам в праві на національну культурну автономію, зокрема створення умов для функціонування інформаційного простору, відзначення національних свят, сповідування своєї релігії, створення національно-культурних і навчальних закладів тощо. - виховання у громадян України сприйняття цінностей інших народів та досягнень їхньої культури.
----------------	---

ВАРІАНТ №4

Частина 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Б	А	Б	В	В	Б	А	А	Б	А	Б	Б	А	Б	В	А	В	А	Б	А

Частина 2

Перший вид тестів

21	нерівномірність промислового розвитку регіонів та спеціалізація в промисловості.
22	розпуск Державної думи, репресивна політика проти учасників революційної боротьби, посилення національних утисків.
23	В кінці 1915 р. – на початку 1916 р. в Буковині, на р. Дністер у районі сіл Топорівці – Саранче – Бояни.
24	тривав з 7 березня – по 22 квітня 1918 р.
25	масовий терор, здійснюваний більшовиками проти широких соціальних

	груп, що були оголошені “класовими ворогами”, або звинувачувалися в “контрреволюційній” діяльності.
26	п'яту частину від загальної суми виділеної на капітальне будівництво в СРСР, а саме: 13 із 64 млрд. крб.
27	товариства спільного обробітку землі (ТСОЗ).
28	Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, селянських і червоноармійських депутатів.
29	від 18 до 36 років.
30	тимчасовим послабленням адміністративного тиску, що, в свою чергу, сприяло активізації діяльності релігійних громад, зокрема збільшується кількості культових споруд та духовенства.
31	промисловістю.
32	поява багатопартійності.

Другий вид тестів

Завдання № 33

1	2	3	4
В	Г	А	Б

Завдання № 34

1	2	3	4
Г	В	Б	А

Завдання № 35

1	2	3	4
В	Г	А	Б

Частина 3

Завдання № 36

Оцінка діяльності гетьмана П. Скоропадського

Досягнення

Державно-правова сфера:

- налагодження діючого адміністративного апарату;
- набуття досвіду організації державної служби;
- реформування вищих органів судової влади в особі Державного Сенату;
- створення нового органу охорони правопорядку – Державної варти, що поєднувала поліцейські та жандармські функції.

Фінансово-промислова політика:

- відновлення права приватної власності та вільного підприємництва;
- жорстке державне регулювання промисловості, транспорту, торгівлі та зв'язку;
- боротьба з анархією на місцях та дезорганізацією виробництва;
- налагодження нормального грошового обігу, вдосконалення грошової системи (українська валюта була забезпечена природними багатствами і головним чином цукром); формування державного бюджету, відкриття українських банків, акціонерних товариств, бірж тощо;
- організація чіткої кордонної та митної служби;
- розвиток торговельних відносин.

Аграрне питання

Намагання утвердити міцний середній клас селян-власників як соціальну опору гетьманату.

Військове будівництво:

- прийнято закон про загальний військовий обов'язок та розроблено план організації армії, яка мала нараховувати понад 300 тис. чол. (8 армійських корпусів);

- засновано центри підготовки кадрів для армії (Військова Академія, 4 кадетські школи: 2 військові школи старшин для піхоти та по одній для кінноти, артилерії й технічної служби);
- розпочато розбудову українського морського флоту;
- створено гвардійську сердюцьку дивізію (національну гвардію) з юнаків із заможних хліборобських родин Полтавщини як зразкові військові частини;
- формування українського вільного козацтва, яке мало бути свого роду військовим резервом.

Зовнішньополітична діяльність:

- визнано де-юре і де-факто суверенітет Української Держави з боку майже двох десятків країн;
- підписано попередній мирний договір із Росією, за яким радянська сторона офіційно визнала Українську Державу;
- встановлено демаркаційну лінію;
- проведено переговори з Кримом та Румунією стосовно Бессарабії;
- створено досить широку мережу посольств Української Держави, генеральних консульств, консульств та консульських агентств в більш ніж 20 країнах світу.

Освіта, наука та культура в Українській Державі:

освіта

В освітній галузі продовжено політику попереднього політичного режиму

– українізацію:

- відкрито курси українознавства для вчителів;
- створено українські початкові школи;
- відкрито 50 нових українських державних середніх шкіл;
- засновано 150 українських гімназій;

- проводилась широка програма видання наукової, навчальної та художньої літератури українською мовою.

наука

Піклування про її розвиток:

- засновано Українську Академію наук та українські наукові видання;
- значно розширено мережі національної вищої школи: відкрито Київський державний український університет, Одеський політехнічний, Київський архітектурний, Київський клінічний, Київський вищий технічний, Одеський сільськогосподарський інститути тощо.

мистецтво

Зроблено суттєвий внесок у розвиток театрального життя та музичної культури України:

- створено Державний народний театр, Державний драмтеатр, Молодіжний драмтеатр, Залізничний театр, Херсонський український драмтеатр, Драматичну консерваторію, Державну драматичну школу, режисерсько-інструкторські курси;
- відкрито Музично-драматичний інститут ім. М. В. Лисенка, першу народну оперу в м. Харкові, Першу дитячу оперу, Перший український національний хор, Державний симфонічний оркестр ім. М. В. Лисенка, Державну капелу бандуристів, Київське концертне бюро та ін.

бібліотечна та музейна справа

Засновано нові бібліотечні та музейні заклади – Національну бібліотеку, Черкаський краєзнавчий музей, музей церковноісторичної та археологічної громади.

державно-церковні відносини:

- підвищено авторитет Православної Церкви (надання їй статусу Екзархату і автономії у складі РПУ);
- сформовано чітку урядову позицію щодо необхідності проголошення Української Автокефальної Православної Церкви.

Прорахунки

Сільське господарство:

- повернено поміщикам їхню власності;
- запроваджено примусові виплати селян за заподіяні збитки маєткам;
- організовано каральні експедиції в села для отримання продуктів, щоб розрахуватися з Німеччиною за військову допомогу;
- запроваджено закон про засоби боротьби з розрухою в сільськогосподарській галузі, за яким дозволялося примусово використовувати в поміщицьких маєтках реманент селян;
- не вирішення аграрного питання на практиці.

Робітниче питання:

- відновлено Закон 1905 р. про локауті, тобто заборону страйків;
- збільшено тривалість робочого дня до 12 год.

Творення державних засад:

- переважання на державній службі осіб російської національності, зокрема більшість в уряді становили члени російської партії кадетів;
- відновлено дореволюційну адміністративно-територіальну систему, яка існувала за царату, а саме: повернення до губерній, повітів та волостей, скасування міського і земського самоврядування;
- орієнтація при формуванні електорату на багаті і заможні верстви населення;
- відсутність політичної гнучкості.

Військове будівництво:

- не вдалося провести мобілізацію;
- не спромоглися реалізувати власні плани зі створення достатньо боєздатної армії (створили лише 60-тисячне військо).

Законодавча діяльність

Заблоковано конституційний процес.

Зовнішньополітична діяльність:

- велика залежність від німецько-австрійської військової адміністрації. Орієнтація лише на держави німецького блоку;
- невдача спроб зав'язати відносини з країнами Антанти;
- перебування на українській території промонархічно налаштованих політичних іммігрантів із Росії, які негативно ставились до незалежності України, виступаючи з намірами відновлення “єдиної і неділимої” Росії.

Завдання № 37

Політика Індустріалізації в Україні	
Мета	Побудова матеріально-технічної бази соціалізму.
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - зростання промислового сектору республіки; - перетворення СРСР на індустріальну державу; - досягнення за короткий термін, приблизно 10 – 15 років, рівня економічного розвитку провідних країн світу. - зміцнення тоталітарного режиму та затвердження у свідомості людей його ідеологічних догм; - створення матеріальної бази нового суспільного ладу; - формування військово-економічних ресурсів для “експорту революції”;

	- зміни соціально-класової структури на користь робітничого класу як авангарду соціалістичного будівництва.
Суть	Максимальне нарощування важкої промисловості за рахунок легкої, харчової та сільського господарства.
Темпи	До 1929 р. – прискорені, а з 1929 р. – форсовані.
Шлях	Екстенсивний – будівництво великої кількості підприємств, збільшення чисельності робітничого класу.
Джерела фінансування	Практично внутрішні: <ul style="list-style-type: none"> – перекачування кошти з сільського господарства, легкої промисловості, торгівлі та інших галузей народного господарства; – продаж за кордон ювелірних, церковних і художніх цінностей з Держхрану, вилучених у дворянства, буржуазії, церкви, з державних та приватних музеїв; – запровадження державної монополії на виробництво та продаж горілчано-винної продукції; – експорт сировини: лісоматеріалів, нафти, вугілля, тощо; – внутрішні позики: облігації різних займів, лотерей та інше; – прямі й непрямі податки; – внутрішнє капіталонагромадження.
Способи стимулювання робітників до кращих показників у виробництві	Моральні та політико-ідеологічні.

<p>Особливості індустріалізації на Україні</p>	<ul style="list-style-type: none"> – капіталовкладення в українську промисловість значної частини загальносоюзних коштів (тільки протягом першої п'ятирічки на промислову модернізацію Української СРР виділено понад 20 % усіх капіталовкладень Радянського Союзу); – побудова та реконструкція потужних промислових об'єктів; – нерівномірність процесу модернізації промислового потенціалу республіки (якщо в першій п'ятирічці з усіх запланованих до побудови в СРСР підприємств, третя їх частка припадала на Україну, то в другій п'ятирічці вона становила вже четверту, а в третій – п'яту). – виникнення нових галузей: маргаринової, молочної, маслопереробної, хлібопекарської в харчовій промисловості, електрометалургійної та кольорової металургії; – модернізація легкої та харчової промисловості значно відставала від важкої індустрії внаслідок менших масштабів капітального будівництва та недостатньої сировинної бази; – витіснення приватного сектора державним в Україні йшло швидшими темпами, ніж по СРСР у цілому.
<p>Методи проведення</p>	<ul style="list-style-type: none"> – запровадження п'ятирічних планів; – підвищення продуктивності праці; – вдосконалення розподілу праці (вугільна промисловість, машинобудування); – поліпшення організації робочих місць (легка промисловість, машинобудування);

	<ul style="list-style-type: none"> – інтенсифікація роботи машин та агрегатів (машинобудування, залізничний транспорт, текстильна промисловість); – інтенсифікація технологічних процесів (чорна металургія) і т. ін.
Результати форсованих темпів	Довгострокові негативні соціально-економічні та політичні наслідки для республіки, зокрема для села, які включали в себе збільшення продподатку, заборону вільної торгівлі, штрафні санкції до боржників, запровадження насильницької колективізації, штучний голод тощо.
Загальні підсумки	<ul style="list-style-type: none"> - створення могутнього військово-промислового комплексу; - деформації соціально-економічного розвитку, відставання галузей, що мали покращувати життєві умови народу, в першу чергу, це стосується проблеми зміни співвідношення між промисловістю та сільським господарством у загальній структурі економіки; - утвердження планової адміністративно-командної системи управління економікою.
Конкретні результати	<p>Позитивні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створено могутню індустріальну базу; - розпочато випуск промислової продукції гігантами металургії “Запоріжсталь”, “Азовсталь” і “Криворіжсталь”; - зросла в 11 разів кількості промислових підприємств; - побудовано 100 нових шахт; - Українська СРР (УРСР) стала важливою металургійною, вугільною, машинобудівною базою Радянського Союзу;

- вихід на друге місце в Європі за виправкою чавуна та на четверте місце в світі за видобутком вугілля. За виробництвом металу і машин республіка не лише випередила Францію та Італію, а й наздоганяла Велику Британію;
- жодне підприємство у світі не мало таких потужних і технічно досконалих верстатів як український Краматорський машинобудівний завод;
- збільшення чисельності робітників. У 1930-ті рр. сформувався національний український робітничий клас і національна технічна інтелігенція.

Негативні:

- обмеження споживання населення;
- низький життєвий рівень народу;
- значні ускладнення житлової та продовольчої проблем внаслідок урбанізації;
- активне застосування позаекономічних заходів стимулювання праці: соціалістичні змагання, товариські суди та ін.;
- у перші п'ятирічки ставку було зроблено на підприємства-монополісти, серед яких був Запорізький завод "Комунар" та Луганський паровозобудівний завод;
- промисловий потенціал України формувався диспропорційно: посилювалися та розширювалися традиційні індустриальні райони – Донбас і Придніпров'я, тоді як промисловість досить густо заселеного Правобережжя помітно відставала в темпах розвитку.

Діяльність УПА	
В роки Другої світової війни	
Мета	Боротьба за незалежність України
Етапи	Характеристика
літо 1941 – осінь 1942 рр.	<p style="text-align: center;">Загальна. Неоднорідність національного партизанського руху. В цей час опір окупантам був слабо організований та малоактивний. На даному етапі відбувається формування мережі загонів, розгортається процес по накопиченню зброї, проводиться ряд операцій проти воєнно-політичних сил (німецьких, радянських та польських).</p> <p style="text-align: center;">Конкретна:</p> <ul style="list-style-type: none"> – збройна боротьба “Поліської січі” під проводом Т. Бульби-Боровця із залишками підрозділів радянської армії на Поліссі. Внаслідок розпуску німцями даного військового формування, його учасники перейшли до партизанських методів боротьби та змінили свою назву на Українську Повстанську Армію; – обидва проводи ОУН почали створювати власні збройні формування. Після невдалої спроби проголошення незалежності України ОУН(б) пішло у підпілля та розпочало боротьбу проти німецьких окупантів, зокрема було взято курс на підпорядкування собі націоналістичних партизанських загонів на Поліссі та Волині.

<p>осінь-1942 – весна 1943 рр.</p>	<p>Загальна. Створення УПА під проводом ОУН(б). До кінця періоду остання спрямувала свою діяльність на об'єднання розрізаних націоналістичних партизанських загонів, накопичення сил та запасів, підготовку кадрів.</p> <p>Конкретна:</p> <ul style="list-style-type: none"> – УПА залучає до свого складу майже всі загони Т. Бульби-Боровця та частини ОУН(м); – ті хто не приєднався утворили партизанське з'єднання – Українську Народну Револьюційну Армію; – заснування ОУН(б) партизанського формування в Галичині під назвою Українська Народна Самооборона для боротьби з радянськими партизанами (з'єднання С. Ковпака), а згодом з німецькою окупаційною владою; – остаточне формування основних бойових з'єднань УПА, які підпорядковувалися Головному військовому штабу та входили до трьох генеральних округів – Північ, Захід, Схід; – крім постійних підрозділів УПА, в селах створювалися Самооборонні кушові відділи; – контррозвідувальну діяльність в УПА здійснювала Служба Безпеки; – випуск бофон.
<p>весна 1943 – осінь 1944 рр.</p>	<p>Загальна. Активна конфронтація: збройна боротьба проти нацистських, радянських та польських націоналістичних сил.</p> <p>Конкретна:</p> <ul style="list-style-type: none"> – перешкоджання вивозу робочої сили та продовольства до Німеччини;

	<ul style="list-style-type: none"> – напади на табори військовополонених; – встановлення контролю над деякими віддаленими територіями Волині; – зміна тактики УПА, співпраця з німцями, внаслідок наближення радянської армії; – збройні зіткнення загонів УПА з радянськими військовими підрозділами та НКВС.
У післявоєнні роки	
1944 – 1946 рр.	<p>Загальна. Широкомасштабна партизанська боротьба проти відновлення радянської влади на західноукраїнських землях та політики радянізації.</p> <p>Конкретна:</p> <ul style="list-style-type: none"> – діяли великими загонами; – намагалися утримати контроль над територією; – атака на місцеві органи радянської влади; – бої з загонами НКВС та НКДБ, військовими та прикордонними загонами.
1947 – 1948 рр.	<p>Загальна. Продовження партизанської боротьби, але в менших масштабах.</p> <p>Конкретна:</p> <ul style="list-style-type: none"> – діяли невеликими мобільними загонами; – здійснювали диверсії проти радянських активістів та представників влади.
1949 – 1954 рр.	<p>Загальна. Затухання збройного спротиву, перехід до підпільних методів діяльності.</p> <p>Конкретна:</p> <ul style="list-style-type: none"> – бойові дії розрізнених загонів на виживання; – агітація; – саботаж.

Продовольча програма 1982 р. в Україні
Причини проведення
<p>Хронічні кризові явища в аграрному секторі економіки України:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уповільнені темпи розвитку сільськогосподарського виробництва; – загострення продовольчої проблеми; – надмірна чисельність управлінського апарату; – соціальна проблема села.
Мета
<p>Подолати кризові явища в аграрному секторі економіки України шляхом поліпшення управління агропромисловим комплексом.</p>
Суть
<p>Комплекс заходів спрямованих на забезпечення високих темпів сільськогосподарського виробництва, перш за все вирішення продовольчої проблеми в УРСР. Окрім виробничих вони повинні були охопити економічні, організаційні, науково-технічні та соціальні аспекти.</p> <p>Прагнули:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вдосконалити управління, планування та економічне стимулювання у всіх галузях АПК; – організувати інтенсифікацію виробництва; – розпочати високоефективне використання землі; – зміцнити матеріально-технічну базу; – прискорити втілення досягнень науки та передового досвіду; – провести перетворення у соціальній сфері.
Схвалена
<p>Листопадним (1982 р.) пленумом ЦК КПУ.</p>
Термін реалізації
<p>1982 р. – 1990 р.</p>

Конкретні заходи
<ul style="list-style-type: none"> – була створена єдина система управління сільським господарством та іншими галузями агропромислового комплексу на всіх рівнях; – засновано Комісію Президії Ради Міністрів з питань АПК УРСР, а в областях і районах – агропромислові об'єднання (ОАПО, РАПО) для керівництва агропромисловим комплексом як єдиним цілим; – визначено обсяги виробництва всіх видів сільськогосподарської продукції в республіці; – підвищено з 1 січня 1983 р. закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію та введено доплату за продукцію збитковим та низькорентабельним господарствам. До того ж, їм списувалася заборгованість по позикам Держбанку, для них запроваджувалася державна допомога на житлове та культурно-побутове будівництво, розширювалася натуральна оплата праці.
Результати
Очікувані
<ul style="list-style-type: none"> – подолати відрив закупівельних цін від рівня суспільно необхідних витрат праці на виробництво сільськогосподарської продукції; – покращити умови роботи збиткових та низькорентабельних господарств, яких у 1981 р. в Україні нараховувалось 76 %; – зміцнити прямі зв'язки колгоспів і радгоспів із заготівельними, переробними та обслуговуючими організаціями шляхом істотного підвищення взаємної вимогливості й фінансової відповідальності всіх партнерів за виконання господарських договорів та прийнятих зобов'язань; – якнайшвидше виведення й впровадження нових високоврожайних сортів і гібридів сільськогосподарських культур, високопродуктивних порід, типів та ліній тварин, опрацювання раціональних систем їх годівлі, створення біологічно активних речовин, ефективних консервантів, забезпечення більш ефективної комплексної переробки сільськогосподарської сировини,

впровадження безвідходних технологій, вирішення проблем хімізації сільського господарства, створення нової техніки, яка б відрізнялася високими техніко-економічними показниками, надійністю в експлуатації, споживала б менше пального, і яка б забезпечила комплексну механізацію та поточні методи виконання сільськогосподарських робіт;

– збільшення частки витрат на поліпшення соціальної сфери в загальному обсязі капіталовкладень в сільське господарство. До кінця 1990 р. планувалося забезпечити сільське населення більшості районів школами, дитячими дошкільними закладами, лікарнями, клубами, магазинами, підприємствами громадського харчування, поліпшити водопостачання, телефонізацію населених пунктів, а до 2000 р. – кожну сім'ю окремою квартирою чи індивідуальним будинком. Намічалось підвести до всіх сіл дороги з твердим покриттям та у 6 разів збільшити рівень їхньої газифікації.

Крім того, передбачалося, за роки одинадцятирічної п'ятирічки в УРСР:

- досягти виробництва зерна на рівні 51 – 52 млн. т.;
- виробництво м'яса в забивній вазі довести до 3,9 – 4,2 млн. т.,
- надої молока підвищити до 22,5 – 23 млн. т.

Кінцеві

- більшість завдань, розрахованих на період до 1990 р., не було виконано;
- ефективність сільськогосподарського виробництва не відповідала сучасним вимогам і зростала повільно, що за техніко-економічними параметрами і якістю багатьох видів сільгосппродукції УРСР суттєво поступалося кращим світовим стандартам;
- заходи з реформування управління агропромисловим комплексом не дали позитивних результатів.

Приклади, конкретних результатів одинадцятирічної п'ятирічки в сільськогосподарській галузі УРСР:

- фактично збирали 39,3 млн. т. зерна на рік;

- реально виробляли не більше 3,7 млн. т. м'яса в забійній вазі;
- надої молока становили в середньому 21,8 млн. т. на рік.

Причини незадовільного виконання

- відсутність особистої матеріальної зацікавленості трудівників села у збільшенні виробництва сільськогосподарської продукції;
- збереження адміністративно-командних методів управління й глибоких диспропорцій у галузевій структурі АПК та внутрішньогалузевій структурі землеробства, тваринництва, кормовиробництва.
- доведення до абсолюту постулату про переваги великого виробництва над малим, про несумісність приватної та суспільної власності;
- недотримання еквівалентності обміну між містом і селом, нераціональна структурна та інвестиційна політика в АПК;
- монополізм галузей, що постачали засоби виробництва сільському господарству та їх диктат по відношенню до колгоспів і радгоспів;
- фактичне збереження несправедливої заготівельної політики держави по відношенню до сільського виробника;
- збереження глибоких диспропорцій як у галузевій структурі АПК, так і у внутрішньогалузевій сільського господарства;
- ігнорування в реальній практиці надбань науки;
- відставання соціального розвитку села.

Завдання № 40

Соціальне становище українського суспільства в	
радянський період	перехідний період
Відмінність	
<p>Дотримання владою декларованих соціальних гарантій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – регулювання трудових доходів та рівня соціальної допомоги; 	<p>Відбувся процес становлення нових соціально-економічних відносин, внаслідок яких держава стала неспроможна соціально</p>

<ul style="list-style-type: none"> – поступове зростання прибутків населення; – реальний соціальний захист на виробництві та в побуті; – державне регулювання процесу ціноутворення; – безкоштовна освіта та медичне обслуговування; – надання комунального житла; – створення умов для задоволення духовних та культурних потреб населення. <p>Українці були впевнені у завтрашньому дні, відчували соціальний захист.</p>	<p>захистити своїх громадян.</p> <p>Суттєві зміни в гірший бік:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виникнення структурного безробіття; – неспроможність держави утримувати соціальні заклади (дитячі садки, школи, медичні та культурно-освітні установи); – виникнення соціальної диференціації та її поглиблення – розшарування населення на багатих та бідних; – запровадження мінімальних соціальних стандартів; – постійне зростання цін на товари та послуги; – житлова проблема (комунальне житло практично недоступне, високі ціни на вторинному ринку житла і т. п.); – загострення проблеми охорони здоров'я (високі ціни на ліки, формально безкоштовна, а на практиці платна медицина, погіршення медичного обслуговування в сільській місцевості тощо); – зменшення чисельності населення (висока смертність); – поява масової нелегальної трудової еміграції з України;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – наявність такого небезпечного суспільного явища, як безпритульність; – фактична відсутність молодіжної політики (дитячих садків катастрофічно не вистачає, більшість спортзалів для молоді стали платними тощо); – довгий час підготовка кадрів із вищою освітою здійснювалася без врахування реальних потреб вітчизняної економіки (в основному переважали випускники юридичних та економічних спеціальностей).
Спільне	
<ul style="list-style-type: none"> – відірваність владних структур від реального життя та потреб народу; – правовий нігілізм на основі декларованих конституційних норм; – існування економічно-дотаційних регіонів; – приховане безробіття; – формування бюрократичної номенклатури; – декларування соціальної рівності; – ідеологізація соціальної політики. 	

1.5. Література для самопідготовки до тестування

Для підготовки до тренувального письмового випробування з курсу “Новітня історія України” рекомендуємо використовувати сучасну історичну навчальну та наукову літературу, а саме:

1. Бойко О. Д. Нариси з новітньої історії України (1985 – 1991 рр.): навч. посіб. – К.: Кондор, 2004. – 357 с.
2. Громадські об’єднання в Україні: навч. посіб. / За ред. В. М. Бесчастного. – К.: Знання, 2007. – 415 с.
3. Економічна історія України: навч. посіб. / Лановик Б. Д., Лазарович М. В., Матейко Р. М. – К.: Юридична книга, 2004. – 456 с.
4. Історія світової та української культури: підруч. / Гречанко В., Чорний І., Кушнірчук В., Рожко В. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.
5. Історія України ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб. / Панченко П. П., Барановська Н. П., Падалка С. С. та ін. – К.: Знання, 2004. – 582 с.
6. Історія України та її державність: навч. посіб. / Дещинський І. Є., Гаврилів І. О., Зінкевич Р. Д. та ін. – Львів: Бескид Біт, 2005. – 368 с.
7. Історія українського селянства: Нариси у 2-х т.: Т. 1. / Веселова О. М. (Гл. ред.) Литвин В. М. та ін. – К.: Наукова думка, 2006. – 653 с.
8. Історія українського селянства: Нариси у 2-х т.: Т. 2. / Веселова О. М. (Гл. ред.) Литвин В. М. та ін. – К.: Наукова думка, 2006. – 654 с.
9. Калініченко В. В., Рибалка І. К. Історія України. Частина III: 1917 – 2003 рр.: підруч. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. – 628 с.
10. Коріненко П. С., Бармак М. В. та ін. Курс лекцій з історії України ХХ – початку ХХІ ст. – Ч. 1. (поч. ХХ ст. – 1939 р.). – Тернопіль, 2010. – 276 с.
11. Коріненко П. С. та ін. Курс лекцій з історії України. У 4-х ч. Ч. IV.: Новітня історія України (1939 – 2007): навч. посіб. / Коріненко П. С., Терещенко В. Д., Бармак М. В.; Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль.: Астон, 2007. – 399 с.

12. Корновенко С. В. та ін. Українська революція: навч. посіб. – Вінниця: Фоліант, 2004. – 432 с.
13. Крвавич Д. П. Українське мистецтво: У 3-х ч.: Ч. 3. навч. посіб. – Л.: Світ, 2005. – 268 с.
14. Литвин В. Історія України: (У 3 т.): Т. 3: Новітній час (1914 – 2004). Кн. 1 / Відп. ред. В. А. Смолій. – К.: Альтернативи, 2005. – 831 с.
15. Литвин В. Україна: доба війни і революції (1914 – 1920 рр.). – К.: Альтернативи, 2003. – 488 с.
16. Литвин В. Україна: міжвоєнна доба (1921 – 1938 рр.). – К.: Альтернативи, 2003. – 512 с.
17. Литвин В. М. Україна в Другій світовій війні (1939 – 1945) / ред. В. А. Смолій. – К.: Лі-Терра, 2004. – 264 с.
18. Литвин В. М. Україна у першому повоєнному десятиріччі (1946 – 1955) – К.: Лі-Терра, 2004. – 240 с.
19. Литвин В. Україна у другому повоєнному десятилітті (1956 – 1965) / Ред. В. А. Смолій. – К.: Лі-Терра, 2004. – 272 с.
20. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 448 с.
21. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 1970 рр.): підруч. / Манжола В. А., Білоусов М. М., Гайдуков Л. Ф. та ін. – К.: Либідь, 2003. – 558 с.
22. Музиченко П. П. Історія держави і права України: навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 588 с.
23. Нариси з історії суспільних рухів і політичних партій в Україні (XIX – XX ст.): навч. посіб. / Малик Я. Й., Вал Б. Д., Гелей С. Д. та ін. – Львів: Світ, 2001. – 294 с.
24. Новітня історія України (1900 – 2000): підруч. / Авт.: С. В. Кульчицький, В. М. Литвин, А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2002. – 719 с.
25. Онопрієнко В. І. Історія української науки XIX – XX ст.: навч. посіб. – К.: Либідь, 1998. – 302 с.

26. Політична історія України: навч. посіб. / Тацюра В. І. – К., 2008. – 552 с.
27. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності / гол. ред. В. М. Литвин; авт. кол.: О. Г. Аркуша, С. О. Біла, В. Ф. Верстюк та ін.; НАН України; ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 988 с.
28. Слісаренко А. Г. Україна в роки Другої світової війни: навч. посіб. / А. Г. Слісаренко, І. К. Патриляк, М. А. Боровик; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, Іст. фа-к, новітньої історії України. – К., 2009. – 447 с.
29. Суспільно-політичні трансформації в Україні: від задумів до реалій / В. Ф. Солдатенко (кер.) та ін.; НАН Укр.; ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса. – К.: Парламентське видавництво, 2009. – 536 с.
30. Україна в полум'ї війни. 1941 – 1945 / П. П. Панченко, О. І. Уткін, В. І. Горелов та ін. – К.: Україна, 2005. – 560 с.
31. Україна крізь віки. В 15 т. Т 9.: Національне відродження України / В. Г. Сарбей. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с.
32. Україна крізь віки: в 15 т. Т. 10.: Українські визвольні змагання 1917 – 1921 рр. / О. С. Рубльов, О. Г. Реєнт. – К.: Альтернативи, 1999. – 320 с.
33. Україна крізь віки в 15 т. Т. 11.: Україна між двома світовими війнами (1921 – 1939 рр.) / С. В. Кульчицький. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с.
34. Україна крізь віки в 15 т. Т. 12. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.) / В. М. Коваль. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с.
35. Україна крізь віки в 15 т. Т. 13. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1980 рр.) / В. К. Баран, В. М. Данеленко. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с.
36. Україна у міжнародних відносинах ХХ ст.: навч. посіб. / Малик Я. Й. – К.: Світ, 2004. – 392 с.
37. Україна: утвердження незалежної держави (1991 – 2001 рр.) / Ред. Литвин В. М. – К.: Альтернатива, 2001. – 704 с.
38. Українська та зарубіжна культура: навч. посіб. / Дещинський Л. Є., Денисов Я. Я., Цубов Л. В. та ін. – Львів: Бескид-Біт, 2005. – 304 с.
39. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 – 1945 рр.: навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 232 с.
40. <http://www.history.org.ua/index>

Навчально-методичне видання

Земзюліна Наталія Іванівна
Мотуз Валерія Костянтинівна

НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ:
Навчально-методичний посібник
(методичні вказівки щодо організації
та виконання тренувальних тестів із курсу)
для студентів-істориків денної та заочної форм навчання
спеціальність: 6.030300 – Історія

Комп'ютерна верстка

Л. Г. Любченко

Підписано до друку 31.03.2011. Формат 60x84/16. Гарнітура Таймс
Папір офсет. Ум. друк. арк. 2,7. Тираж 100 пр. Зам. № 3811

Видавець і виготівник видавничий відділ
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
Адреса: 18000, м. Черкаси, бул. Шевченка, 81, кімн. 117,
Тел. (0472) 37-13-16, факс (0472) 37-22-33,
e-mail: vydav@cdu.edu.ua, <http://www.cdu.edu.ua>

Свідоцтво про внесення до державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК №3427 від 17.03.2009 р.